

BENDROJO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. kovo 3 d.*

Sujungtose bylose T-122/07–T-124/07

Siemens AG Österreich, įsteigta Vienoje (Austrija),

VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, įsteigta Vienoje,

ieškovės byloje T-122/07,

Siemens Transmission & Distribution Ltd, įsteigta Mančesteryje (Jungtinė Karalystė),

ieškovė byloje T-123/07,

* Proceso kalba: vokiečių.

Siemens Transmission & Distribution SA, įsteigta Grenobleje (Prancūzija),

Nuova Magrini Galileo SpA, įsteigta Bergame (Italija),

ieškovės byloje T-124/07,

atstovaujamos advokatų H. Wollmann ir F. Urlesberger,

prieš

Europos Komisiją, iš pradžių atstovojamą F. Arbault ir O. Weber, vėliau X. Lewis ir A. Antoniadis, ir galiausiai Antoniadis ir R. Sauer,

atsakovę,

II - 807

visų pirma dėl pašymo iš dalies panaikinti 2007 m. sausio 24 d. Komisijos sprendimą C (2006) 6762 galutinis dėl procedūros pagal EB 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/F/38.899 – Skirstomieji įrenginiai su dujų izoliacija) arba sumažinti ieškovėms paskirtą baudą,

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė I. Pelikánová (pranešėja), teisėjai K. Jürimäe ir S. Soldevilla Frago,so,

posėdžio sekretorė K. Andová, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. kovo 16 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

I — Ieškovės ir VA Tech grupė

- 1 1998 m. rugsėjo 20 d. *VA Technologie AG* įsigijo dukterinę *Rolls-Royce* bendrovę *Reyrolle Ltd*, kuri buvo pervadinta į *VA Tech Reyrolle Ltd*, o vėliau į *Siemens Transmission & Distribution Ltd*, kuri yra ieškovė byloje T-123/07 (toliau – *Reyrolle*). 2001 m. kovo 13 d. *VA Technologie* per jai 100% priklausančią dukterinę bendrovę *VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG*, t. y. antrą ieškovę byloje T-122/07 (toliau – *KEG*), *Reyrolle* perleido naujai sukurtai bendrovei *VA Tech Schneider High Voltage GmbH* (toliau – *VAS*), ir tai sudarė 60%, kuriuos ji valdė per savo dukterinę bendrovę, o likusią kapitalo dalį valdė *Schneider Electric SA*. Pastaroji bendrovė *VAS* perleido *Schneider Electric High Voltage SA*, kuri tapo *VA Tech Transmission & Distribution SA*, vėliau *Siemens Transmission & Distribution SA*, t. y. pirmąją ieškovę byloje T-124/07 (toliau – *SEHV*), ir *Nuova Magrini Galileo SpA*, t. y. antrąją ieškovę byloje T-124/07 (toliau – *Magrini*), kurios anksčiau buvo jai 100% priklausančios dukterinės bendrovės, o nuo 1999 m. *SEHV* perėmė kitų *Schneider Electric* dukterinių bendrovių aukštosios įtampos veiklą.

- 2 2004 m. spalio mėn. VA *Technologie* per KEG įsigijo visas *Schneider Electric* turėtas VAS akcijas.

- 3 2005 m. *Siemens AG*, per vienos dukterinės bendrovės, pirmosios ieškovės byloje T-122/07, t. y. *Siemens AG Österreich* (toliau – *Siemens Österreich*), paskelbtą viešą pirkimo konkursą perėmė išimtinę grupės, kurios patronuojanti bendrovė buvo VA *Technologie* (toliau – VA *Tech* grupė), kontrolę. Po šio kontrolės perėmimo pirmiausia VA *Technologie*, o vėliau VAS buvo sujungtos su *Siemens Österreich*.

II — Skirstomieji įrenginiai su dujų izoliacija ir ikiteisminė procedūra

- 4 Skirstomieji įrenginiai su dujų izoliacija (toliau – SĮDI) skirti energijos srautui elektros energijos tinkluose reguliuoti. Tai sunki elektros įranga, naudojama kaip visiškai įrengtų elektros pastočių pagrindinė dalis. Pastotės yra pagalbinės elektrinės, kurios transformuoja elektros srovę. Be transformatoriaus pastotės sudaro kontrolės sistemos, relės, baterijos, krovikliai ir skirstomieji įrenginiai. Skirstomųjų įrenginių paskirtis – apsaugoti transformatorių nuo perkrovos ir (arba) izoliuoti elektros srovę ir sugedusį transformatorių.

- 5 Skirstomieji įrenginiai gali būti su dujų izoliacija, su oro izoliacija arba mišria izoliacija, kai derinamos dvi pirmosios technologijos. SĮDI parduodami visame pasaulyje kaip visiškai įrengtų elektros pastočių sudedamosios dalys arba kaip į tokias pastotes integruotinos atskiros dalys. Jie sudaro apie 30–60 % visos šių pastočių kainos.

- 6 2004 m. kovo 3 d. *ABB Ltd* Komisiją informavo apie antikonkurencinius veiksmus SĮDI sektoriuje ir žodžiu pateikė prašymą atleisti nuo baudų pagal 2002 m. vasario 19 d. Komisijos pranešimą apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo).

- 7 Veiksmams, apie kuriuos pranešė ABB, pasauliniu mastu buvo koordinuojamas SĮDI projektų pardavimas pasidalijant rinkas, skiriant kvotas ir išlaikant atitinkamas rinkos dalis, skiriant projektus šiam tikslui nustatytiems SĮDI gamintojams ir manipuliuojant konkurso procedūra (pasiūlymų klastojimas), kad sutartys būtų sudarytos su šiais gamintojais, sudėtinguose susitarimuose dėl SĮDI projektų, kurie nepaskirti, nustatomos kainos, nutraukiamos licencijos sutartys su bendrovėmis, kurios nėra kartelio narės, ir keičiamasi slapta informacija apie rinką.

- 8 ABB žodžiu pateiktą prašymą atleisti nuo baudų papildė žodinėmis pastabomis ir rašytiniais įrodymais. 2004 m. balandžio 25 d. Komisija ABB pritaikė sąlyginį atleidimą nuo baudų.

- 9 Remdamasi ABB pareiškimais Komisija pradėjo tyrimą ir 2004 m. gegužės 11 d. ir 12 d. atliko patikrinimus *Areva T&D SA*, *Siemens AG*, *VA Tech* grupės, *Hitachi Ltd* ir *Japan AE Power Systems Corp* (toliau – JAEPS) patalpose.

- 10 2004 m. liepos 30 d. *VA Tech* grupė pateikė Komisijai memorandumą ir dokumentus, o 2004 m. rugpjūčio 23 d. – papildomus paaiškinimus.

- 11 2006 m. balandžio 20 d. Komisija priėmė pranešimą apie kaltinimus, kurį išsiuntė 20 bendrovių, o tarp jų – ir ieškovėms.

III — *Ginčijamas sprendimas*

- 12 2007 m. sausio 24 d. Komisija priėmė sprendimą C (2006) 6762 galutinis dėl procedūros pagal EB 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byloje COMP/F/38.899 – Skirstomieji įrenginiai su dujų izoliacija) (toliau – ginčijamas sprendimas). Ieškovėms apie šį sprendimą pranešta 2007 m. vasario 7 d. arba 8 dieną.
- 13 Be ieškovių ir *Schneider Electric*, ginčijamas sprendimas buvo skirtas ABB, *Alstom, SA, Areva, SA, Areva T&D AG, Areva T&D Holding SA* ir *Areva T&D SA* (toliau – kartu vadinamos *Areva* grupės bendrovės), *Fuji Electric Holdings Co., Ltd* ir *Fuji Electric Systems Co., Ltd* (toliau – kartu vadinamos *Fuji*), *Hitachi Ltd* ir *Hitachi Europe Ltd* (toliau – kartu vadinamos *Hitachi*), *JAEPS, Mitsubishi Electric System Corp.* (toliau – *Melco*), *Siemens* ir *Toshiba Corp.*
- 14 Ginčijamo sprendimo 113–123 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, kad kartelyje dalyvavusios įvairios įmonės pasauliniu mastu, išskyrus tam tikras rinkas, koordinavo SIDI projektų skyrimą pagal sutartas taisykles būtent tam, kad išlaikytų kvotas, kurios aiškiai parodo istoriškai nusistovėjusias jų rinkos dalis. Komisija patikslino, kad SIDI projektai buvo skiriami remiantis bendra „Japonijos“ kvota ir bendra „Europos“ kvota, kurias po to turėjo pasidalyti atitinkamai Japonijos gamintojai ir Europos gamintojai. 1988 m. balandžio 15 d. Vienoje pasirašytame susitarime (toliau – GQ susitarimas) buvo įtvirtintos taisyklės, pagal kurias leidžiama SIDI projektus skirti arba Japonijos gamintojams, arba Europos gamintojams ir jų vertę priskirti atitinkamai kvotai. Be to, ginčijamo sprendimo 124–132 konstatuojamosiose dalyse

Komisija nurodė, kad kartelyje dalyvavusios įvairios įmonės sudarė žodinį susitarimą (toliau – bendrasis susitarimas), pagal kurį SIDI projektai Japonijoje ir Europos valstybėse narėse, dalyvaujančiose kartelyje, – kartu vadinamose SIDI projektu „šalyse gamintojose“, – buvo iš anksto paskirti atitinkamai kartelio nariams Japonijoje ir Europoje. „Šalyse gamintojose“ tarp šių dviejų šalių grupių nebuvo keičiamasi informacija dėl SIDI projektų ir jie nebuvo įtraukti į atitinkamas kvotas.

- 15 Taip pat susitarime buvo taisyklių, susijusių su keitimusi informacija, reikalinga kartelio tarp dviejų gamintojų grupių veikimui, o ši keitimasi užtikrino būtent dviejų grupių sekretorės, kad būtų galima manipuliuoti atitinkamais konkursais ir nustatyti SIDI projektų, kurie neturėjo būti atrinkti, kainas. Pagal GQ susitarimo 2 priedą šis susitarimas taikomas visame pasaulyje, išskyrus Jungtines Amerikos Valstijas, Kanadą, Japoniją ir 17 Vakarų Europos šalių. Be to, pagal bendrąjį susitarimą SIDI projektai kitose Europos šalyse nei „šalyse gamintojose“ taip pat iš anksto buvo priskirti Europos šalių grupei, o Japonijos gamintojai įsipareigojo neteikti pasiūlymų dėl SIDI projektų Europoje.
- 16 Komisijos teigimu, SIDI projektų pasidalijimą tarp Europos gamintojų reguliavo susitarimas, kuris taip pat pasirašytas 1988 m. balandžio 15 d. Vienoje, – „E-Group Operation Agreement for GQ-Agreement“ („E grupės susitarimas dėl GQ susitarimo įgyvendinimo“, toliau – EQ susitarimas). Komisija pažymėjo, kad SIDI projektų skyrimui Europoje taikytos tos pačios taisyklės bei procedūros kaip ir tos, kurios taikomos SIDI projektų skyrimui kitose šalyse. Būtent apie SIDI projektus Europoje taip pat turėjo būti pranešta, jie turėjo būti įtraukiami į sąrašą, paskiriami, valdomi arba jiems pasiūlyta minimali kaina.

- 17 Ginčijamo sprendimo 142 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad GQ susitarime ir EQ susitarime bei siekiant užtikrinti kartelio organizavimą ir veikimą atskiri kartelio nariai buvo identifikuojami suteikiant kodą, kurį Europos narių atveju sudarė skaičiai, o Japonijos narių atveju – raidės. Nuo 2002 m. liepos mėn. pradiniai kodai buvo pakeisti skaičiais.
- 18 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio p ir t punktuose Komisija konstatavo, kad *Siemens Österreich* ir KEG dalyvavo darant pažeidimą nuo 1998 m. rugsėjo 20 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d. ir nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 dienos.
- 19 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio m, q ir r punktuose Komisija konstatavo, kad *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* dalyvavo darant pažeidimą nuo 1988 m. balandžio 15 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d. ir nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 dienos.
- 20 Už ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 punkte *Siemens Österreich* ir KEG solidariai su *Reyrolle* buvo skirta 12 600 000 EUR bauda.
- 21 Už ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 punkte *Reyrolle* buvo skirta 22 050 000 EUR bauda, iš kurių 17 550 000 EUR solidariai su SEHV bei *Magrini* ir 12 600 000 EUR solidariai su *Siemens Österreich* ir KEG.

- 22 Už ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus ginčijamo sprendimo 2 straipsnio k ir l punktuose SEHV ir *Magrini* buvo skirta 22 050 000 EUR bauda, iš kurių 17 550 000 solidariai su *Reyrolle* ir 4 500 000 solidariai su *Schneider Electric*.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 23 Ši byla buvo pradėta ieškiniiais, kuriuos ieškovės pateikė Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai 2007 m. balandžio 17 dieną.
- 24 2007 m. rugpjūčio 27 d. Komisija pateikė atsiliepimus į ieškinius.
- 25 2007 m. spalio 22 d. ieškovės pateikė dublikus.
- 26 2007 m. gruodžio 14 d. Komisija pateikė triplikus.
- 27 2010 m. sausio 20 d. Bendrasis Teismas, išklauses šalis, sujungė bylas, kad pagal šio teismo procedūros reglamento 50 straipsnį būtų kartu vykdoma žodinė proceso dalis ir priimamas sprendimas.

28 Taikydamas proceso organizavimo priemonės pagal Procedūros reglamento 64 straipsnį Pirmosios instancijos teismas šalims pateikė klausimus raštu. Ieškovės ir Komisija į juos atsakė per nustatytą terminą.

29 2010 m. kovo 16 d. posėdyje buvo išklaustytos šalių žodinės pastabos ir atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.

30 2010 m. kovo 16 d. posėdyje Teismui paprašius SEHV ir *Magrini* pateikė 2009 m. gruodžio 18 d. Grenoblio (Prancūzija) *tribunal de commerce* sprendimo kopiją byloje, kurioje buvo kaltinamos kelios ieškovės, ir dėl šio sprendimo šalys turėjo galimybę pateikti savo pastabas. Komisijos prašymu Bendrasis Teismas jai suteikė papildomą terminą iki 2010 m. kovo 26 d. rašytinėms pastaboms pateikti. Šios pastabos buvo pateiktos per nustatytą terminą, tačiau Bendrasis Teismas į jas atsižvelgė tik tiek, kiek jos buvo susijusios su 2009 m. gruodžio 18 d. Grenoblio *tribunal de commerce* sprendimu.

31 Ieškovės Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį tiek, kiek jame konstatuojama, kad *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* dalyvavo darant EB 81 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) susitarimo 53 straipsnio pažeidimą nuo 1988 m. balandžio

15 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d., nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2002 m. spalio 9 d.
ir nuo 2004 m. sausio 21 d. iki 2004 m. gegužės 11 dienos,

- panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, kiek jis yra su jomis susijęs,

- arba sumažinti joms paskirtas baudas, kad jos neviršytų 1 980 000 EUR *Siemens Österreich* ir KEG atveju, 1 100 000 EUR *Reyrolle* ir *Magrini* atveju ir 2 750 000 EUR SEHV atveju,

- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

32 Komisija Teismo prašo:

- atmesti ieškinį,

- priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

I — Dėl prašymo panaikinti

- ³³ Ieškiniui dėl panaikinimo pagrįsti ieškovės nurodo du ieškinio pagrindus. Pirmasis ieškinio pagrindas susijęs su EB 81 straipsnio 1 dalies, EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies, 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 23 straipsnio 2 ir 3 dalių bei 25 straipsnio pažeidimu. Antrasis pagrindas susijęs su teisės būti išklaustam pažeidimu.

A — Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 81 straipsnio, EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies ir su tam tikrų Reglamento Nr. 1/2003 nuostatų pažeidimu

- ³⁴ Grįsdamos pirmąjį ieškinio pagrindą ieškovės nurodo, kad Komisija nustatydamas baudą keletu atžvilgių pažeidė EB 81 straipsnį, EEE susitarimo 53 straipsnį ir tam tikras Reglamento Nr. 1/2003 nuostatas. Šį pagrindą sudaro trys dalys, susijusios su, pirma, aptariamo pažeidimo įrodymų trūkumu, antra, klaidomis vertinant aptariamo pažeidimo trukmę, ir, trečia, per didelė skirta bauda. Bylose T-123/07 ir T-124/07 *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* taip pat nurodo, kad aptariamam pažeidimui iki 1998 m. liepos 16 d. yra suėjusi senatis.

1. Dėl aptariamo pažeidimo įrodymų trūkumo

a) Šalių argumentai

³⁵ Ieškovės tvirtina, kad Komisija nepakankamai įrodė EB 81 straipsnyje numatytą pažeidimą, padarytą iki 2000 m. gruodžio 13 dienos. Jos nurodo, kad iš GQ susitarimo 2 priedo aiškiai matyti, jog Europos rinkoms šis susitarimas nebuvo taikomas. Taip pat Komisija negalėjo konstatuoti, kad šiuo susitarimu sudarytas kartelis pagal EB 81 straipsnį, t. y. šiuo susitarimu buvo siekiama trukdyti, riboti arba iškraipyti konkurenciją bendrojoje rinkoje.

³⁶ Be to, ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje nurodyto SIDI projektų sąrašo įrodomoji galia yra abejotina. Pirma, Komisija nenurodė, kokiam tikslui šis sąrašas buvo parengtas, ir nepatikslino, ar nurodyti SIDI projektai buvo įtraukti į susitarimus tarp šalių. Antra, kadangi šis sąrašas susijęs tik su 11 iš maždaug 1620 SIDI projektų, geografiškai apimančių bendrąją rinką, tai reiškia, kad sąrašė nurodyti susitarimai neturėjo didelio poveikio bendrajai rinkai.

³⁷ Komisija ginčija ieškovių argumentus.

b) Bendrojo Teismo vertinimas

- 38 Iš ginčijamo sprendimo, o konkrečiai iš jo 124–163 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija nusprendė, jog kartelis, kuriuo kaltinamos ieškovės ir už kurį ji skyrė baudas, buvo pagrįstas „bendruoju susitarimu“, pagal kurį SIDI projektai „šalyse gamintojose“ buvo paskirti atitinkamai kartelio nariams, „gamintojų“ rinkų apsauga Europoje ir „kitų Europos valstybių nei šalys gamintojos“ rinkų pasidalijimu tarp Europos gamintojų manipuliuojant konkurso procedūra ir susitarimais dėl kainų. Komisijos nuomone, tai yra „bendrojo susitarimo“ įgyvendinimas, o GQ susitarimas buvo tik vienas elementas, leidęs susidaryti karteliui bendrojoje rinkoje.
- 39 Siekdama įrodyti „bendrojo susitarimo“ buvimą ir apimtį Komisija ginčijamame sprendime pateikė keletą įrodymų, kurių svarbiausi yra ABB, liudininko M., *Fuji* ir *Hitachi* pareiškimai, taip pat tam tikri dokumentai, kaip, pavyzdžiui, GQ susitarimas ir EQ susitarimas bei jų priedai, SIDI projektų, aptartų kartelyje, sąrašas, kurį pateikė ABB, dokumentas „Diskusijos su JJC santrauka“, ant kurio nenurodyta data, rastas Komisijai tikrinant *VA Tech* grupės patalpas, ir 1999 m. sausio 18 d. apsikeitimas laiškais tarp *VA Tech* grupės darbuotojų W., J. ir B.
- 40 Ginčydamos EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimą ieškovės tik nurodo, kad GQ susitarimo tikslas ar poveikis nebuvo trukdyti, riboti arba iškraipyti konkurenciją bendrojoje rinkoje, ir ginčija SIDI projektų Europoje sąrašo, nurodyto ginčijamo sprendimo 164 punkte, įrodomąją galią. Tačiau jos neginčija nei „bendrojo susitarimo“ egzistavimo, nei kitų šio sprendimo 39 punkte išvardytų įrodymų, kuriais Komisija rėmėsi konstatuodama tokį kartelio poveikį, įrodomosios galios. Vis

délto, atsižvelgiant į daugybę įrodymų, kuriais remiasi Komisija, ieškovės iš esmės negali ginčyti EB 81 straipsnio pažeidimo, neneigdamos pirminių Komisijos išvadų, o konkrečiai kalbant, išsamiai nenurodydamos, kodėl Komisijos pateikti įrodymai yra nepriimtini, nereikšmingi ar neturintys įrodomosios galios.

- 41 Reikia pažymėti, kad net atsižvelgiant į tai, jog GQ susitarime buvo numatyta, jog jis netaikomas daugelyje Europos valstybių ir neatsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje pateiktą SĮDI projektų Europoje sąrašą, Komisijos pateiktą įrodymų pakanka įrodyti „bendrojo susitarimo“ apimtį.
- 42 Pirmiausia vien tik Komisijos išvados, kad Europoje esantys kartelio nariai aptarė ir pasidalijo SĮDI projektus bendrojoje rinkoje ir EEE, pakanka, norint įrodyti, kad kartelis turėjo įtakos konkurencijai šiose teritorijose. Be to, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija taip pat rėmėsi ABB ir M. bei *Fuji* ir *Hitachi* pareiškimais, EQ susitarimo 2 priedu, ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje pateiktu SĮDI projektų Europoje sąrašu, dokumentu „Diskusijos su JJC santrauka“ ir 1999 m. sausio 18 d. laiškais.
- 43 Antra, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 125–131 konstatuojamųjų dalių, Komisijos išvada, pagal kurią Europos ir Japonijos gamintojai bendrai pasidalijo nagrinėjamą rinką taip, kad SĮDI projektai Japonijoje atiteko Japonijos gamintojams, o SĮDI

projektai Europoje iš esmės atiteko Europos gamintojams, buvo pagrįsta ABB, M., *Fuji* bei *Hitachi* pareiškimais ir EQ susitarimo 2 priedu.

- 44 Trečia, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 133–138 konstatuojamųjų dalių, Komisijos išvada, pagal kurią buvo saugomos „gamintojų“ rinkos Europoje, t. y. valstybėse, kuriose istoriškai veikė Europos gamintojai, SIDI projektai nuo šiol buvo atiduoti jiems, ir tai neturėjo reikšmės kvotoms kartelyje, buvo pagrįsta ABB bei M. pareiškimais, dokumentu „Diskusijos su JJC santrauka“ ir 1999 m. sausio 18 d. laiškais.
- 45 Todėl, net manant, kad ieškovių prieštaravimai dėl dviejų jų ginčijamų įrodymų yra pagrįsti, tai negali paneigti Komisijos išvados, kad kartelis trukdė, ribojo arba iškraipė konkurenciją bendrojoje rinkoje ir EEE.
- 46 Todėl reikia atmesti pirmojo ieškinio pagrindo pirmą dalį.

2. Dėl ieškinio pagrindo dalies, susijusios su klaidomis vertinant aptariamo pažeidimo trukmę

- 47 Ieškovės tvirtina, kad ginčijamame sprendime yra vertinimo klaidų, kalbant apie pažeidimo trukmę, dėl kurių joms buvo nepagrįstai padidinta bauda. Šios klaidos susijusios su, pirma, data, kada jos laikinai nustojo daryti pažeidimą, antra, data, kada iš

VA Tech grupei priklausančių bendrovių sudaryta įmonė (toliau – VA Tech įmonė) atnaujino dalyvavimą darant pažeidimą, ir, trečia, pažeidimo nutraukimo data.

a) Dėl datos, kada ieškovės laikinai nustojo daryti pažeidimą

Šalių argumentai

⁴⁸ Be to, kas buvo nurodyta grindžiant pirmojo ieškinio pagrindo pirmą dalį, susijusią su aptariamo EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimo įrodymų nepakankamumu, ieškovės tvirtina, kad Komisija padarė klaidą konstatuodama, jog jos laikinai nustojo daryti pažeidimą 2000 m. gruodžio 13 d., t. y. dieną, kai Vil d'Avrėje (Prancūzija) buvo suorganizuotas vakaras atšvęsti tariamą kartelio išformavimą, kuriuo kiti jo nariai jas įtikino, nes ji turėjo jų pasitraukimą iš kartelio konstatuoti nuo 1998 m. liepos 16 d., t. y. nuo tada, kai buvo aptartas paskutinis ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje nurodytas SIDI projektas Europoje, arba vėliausiai nuo 2000 m. spalio 12 d., kada Ciuriche (Šveicarija) įvyko susitikimas, per kurį joms buvo pranešta apie tariamą kartelio išformavimą.

⁴⁹ Komisija ginčija ieškovių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 50 Pirmiausia reikia pažymėti, jog neginčijama, kad *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* dalyvavimas kartelyje iš tikrųjų buvo nutrūkęs. Tačiau šalys nesutaria dėl tikslios šio laikino pasitraukimo iš kartelio datos. Ieškovės ginčija jų dalyvavimą kartelyje po 1998 m. liepos 16 d. arba vėliausiai po 2000 m. spalio 12 dienos. Komisija tvirtina, kad *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* pasitraukė iš kartelio tik 2000 m. gruodžio 13 d. „atsisveikinimo vakare“.
- 51 Dėl šio nesutarimo kyla klausimas, kam tokiu atveju priklauso įrodinėjimo pareiga. Ieškovės mano, kad Komisija turi įrodyti pažeidimo trukmę, o Komisija tvirtina, kad jai įrodžius neteisėtą kartelį manoma, jog pažeidimas tęsėsi iki pasitraukimo iš kartelio įrodymo, kurį pateikti turi šiame kartelyje dalyvavusi įmonė.
- 52 Šiuo klausimu reikia priminti nusistovėjusią teismų praktiką, pagal kurią šalis ar valdžios institucija, tvirtinanti, kad esama konkurencijos taisyklių pažeidimo, privalo tinkamai įrodyti pažeidimą sudarančius faktus, o įmonė, pateikdama gynybos argumentą, kad paneigtų kaltinimą pažeidimu, turi įrodyti, kad tokio gynybos argumento taikymo sąlygos tenkinamos, ir tada valdžios institucija turės remtis kitais įrodymais (2006 m. lapkričio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją*, T-120/04, Rink. p. II-4441, 50 punktą; šiuo klausimu taip pat žr. 1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 58 punktą ir 2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 78 punktą).

- 53 Šioje byloje principo, kad Komisija turi įrodyti visus pažeidimą sudarančius elementus, įskaitant ir jo trukmę (šiuo klausimu žr. 1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktą; 2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Acerinox prieš Komisiją*, T-48/98, Rink. p. II-3859, 55 punktą ir 2005 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Union Pigments prieš Komisiją*, T-62/02, Rink. p. II-5057, 36 punktą), galinčius turėti įtakos jos galutinėms išvadoms dėl minėto pažeidimo sunkumo, nepaneigia tai, kad ieškovės byloje T-123/07 ir T-124/07 rėmėsi gynybos argumentu dėl senaties, kurį įrodyti iš esmės turi pačios ieškovės.
- 54 Akivaizdu, kad norint remtis tokiu argumentu reikia įrodyti pažeidimo trukmę ir pabaigą. Tačiau vien tik šios aplinkybės negali pateisinti tokių faktų įrodinėjimo pareigos perkėlimo ieškovėms. Pirma, pažeidimo trukmė, kuri reiškia, kad turi būti žinoma jo pabaigos data, yra vienas iš pagrindinių pažeidimo elementų, kurį įrodyti turi Komisija, net jei šie elementai yra ginčijami nurodant gynybos argumentą dėl senaties. Antra, tokią išvadą pagrindžia tai, kad Komisijos atliekamų teisinių procedūrų senaties nesuėjimas pagal Reglamento Nr. 1/2003 nuostatas dėl senaties, yra objektyvus teisinis kriterijus, kylantis iš teisinio saugumo principo (šiuo klausimu žr. 2005 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Sumitomo Chemical et Sumika Fine Chemicals prieš Komisiją*, T-22/02 ir T-23/02, Rink. p. II-4065, 80–82 punktus), ir todėl yra sprendimo skirti nuobaudą galiojimo sąlyga. Iš tikrųjų Komisija turi jo laikytis, net jei nenurodomas gynybos argumentas šiuo klausimu (52 punkte minėto Sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją* 52 punktas).
- 55 Vis dėlto reikia pažymėti, kad šis įrodinėjimo pareigos paskirstymas gali keistis, jei vienos iš šalių nurodytos faktinės aplinkybės įpareigoja kitą šalį pateikti paaiškinimus ar pateisinimus – to nepadarius gali būti nuspręsta, kad įrodymai buvo pateikti (minėto sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją* 53 punktas; taip pat šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 79 punktą). Iš tikrųjų,

jei, kaip šiuo atveju, Komisija pateikė susitarimo buvimo įrodymą, jame dalyvavusios įmonės turi pateikti įrodymą, kad jos nuo šio susitarimo atsiribojo, ir šis įrodymas turi patvirtinti aiškiai išreikštą bei kitoms dalyvaujančioms įmonėms praneštą valią atsiriboti nuo susitarimo (2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *GlaxoSmithKline Services prieš Komisiją*, T-168/01, Rink. p. II-2969, 86 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2004 m. sausio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *BAI ir Komisija prieš Bayer*, C-2/01 P ir C-3/01 P, Rink. p. I-23, 63 punktą ir 52 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 81–84 punktus).

56 Atsižvelgiant į šiuos principus reikia patikrinti, ar nagrinėjamu atveju Komisija galėjo konstatuoti, kad ieškovės pasitraukė iš kartelio 2000 m. gruodžio 13 dieną.

57 Iš ginčijamo sprendimo 188–190 ir 297 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija šiuo atveju remėsi ABB, *Areva* ir *Schneider Electric* pareiškimais. ABB nurodė, kad ji kartu su *Alstom* nusprendė pašalinti ieškoves iš kartelio dėl jų santykinai didelių kvotų, palyginti su nedidele jų gamybos apimtimi. Todėl 2000 m. gruodžio 13 d. Vil d’Avrėje buvo suorganizuotas susitikimas, kuriame tariamai buvo išardytas kartelis, nors iš tikrųjų jis veikė toliau tarp ABB, *Alstom*, *Fuji*, *Melco* ir *Toshiba*. Be to, Komisija nurodo, kad *Areva* ir *Schneider Electric* patvirtino vykus tokį susitikimą 2000 m. lapkričio pabaigoje ar gruodžio pradžioje, tačiau *Areva* ginčijo idėją, jog šio susitikimo tikslas buvo pašalinti dalyvius iš kartelio.

58 Ieškovės ginčija 2000 m. gruodžio 13 d. kaip pasitraukimo iš kartelio dieną nurodydamos du argumentus. Pirma, jos tvirtina, kad ši data turėtų būti 1998 m. liepos 16 d., t. y., kai buvo aptartas paskutinis ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje nurodytas SIDI projektas Europoje. Antra, jos, kaip ir Komisijoje vykusioje

procedūroje, tvirtina, kad pasitraukti iš kartelio buvo nuspręsta 2000 m. spalio 12 d. susitikime Ciuriche ir kad 2000 m. gruodžio 13 d. susitikimas buvo tik „atsisveikinimo šventė“, o kartelis tarp šių datų jau neveikė.

- 59 Dėl pirmojo argumento reikia priminti, kad, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 41–45 punktuose, ieškovėms ginčijamame sprendime inkriminuojamo „bendrojo susitarimo“ buvimas turi būti laikomas įrodytu net neatsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 164 konstatuojamojoje dalyje nurodytą SIDI projektų Europoje sąrašą. Todėl aplinkybė, kad paskutinis šiame sąrašė nurodyto SIDI projekto aptarimas vyko 1998 m. liepos 16 d., nėra įrodymas, kad kartelis nuo šios datos neveikė ar kad ieškovės iš jo pasitraukė. Tad šis argumentas turi būti atmestas.
- 60 Kalbant apie antrąjį argumentą, iš šio sprendimo 55 punkte nurodytos teismų praktikos matyti, kad jei, kaip šiuo atveju, Komisija pateikė susitarimo buvimo įrodymą, jame dalyvavusios įmonės turi pateikti įrodymą, kad jos nuo šio susitarimo atsiribojo, ir šis įrodymas turi patvirtinti aiškiai išreikštą bei kitoms dalyvaujančioms įmonėms praneštą valią atsiriboti nuo susitarimo.
- 61 Iš tikrųjų reikia pripažinti ieškovių argumentą, kad tokiam aiškiam atsiribojimui reikia prilyginti situaciją, kai kartelio dalyvis yra pašalinamas iš jo kitų kartelio dalyvių susitarimu, teigiant, kad minėtas kartelis yra išardomas. Vis dėlto, kadangi Komisija įrodė „bendrojo susitarimo“ buvimą, ieškovės turėjo įrodyti, kad kiti dalyviai jas įtikino, jog kartelis yra išardomas. Be to, net pripažinus, kad kartelio išardymas 2000 m.

gruodžio 13 d. susitikime nebuvo „siurprizas“, ieškovių nurodyta ankstesnė data, t. y. 2000 m. spalio 12 d., nėra pagrįsta jokiais įrodymais. Nesant jokių įrodymų dėl realios jų pašalinimo iš kartelio datos Komisija galėjo konstatuoti, kad ieškovės pasitraukė iš kartelio 2000 m. gruodžio 13 d., ir neprivalėjo įrodyti, kad šią konkrečią dieną buvo sudaryti neteisėti susitarimai.

62 Todėl reikia atmesti kaltinimą, susijusį su ieškovių pasitraukimo iš kartelio data.

b) Dėl datos, kada *VA Tech* įmonė atnaujino dalyvavimą kartelyje

Šalių argumentai

63 Ieškovės tvirtina, jog Komisija klaidingai konstatavo, kad *VA Tech* įmonė per VAS atnaujino dalyvavimą kartelyje nuo 2002 m. balandžio 1 dienos. Jos nurodo, kad nors ši įmonė jau nuo 2002 m. vasaros buvo informuota, jog kartelis atnaujina veiklą, ji tuo metu dar jame nedalyvavo. Ji prisijungė prie kartelio tik 2002 m. spalio 9 d., t. y. nuo susitikimo Paryžiuje (Prancūzija), kuriame dalyvavo keletas jos atstovų. Ieškovės tvirtina, kad jų pareiškimus šiuo klausimu patvirtina kiti byloje esantys įrodymai. Konkrečiai kalbant, *VA Tech* įmonė nebuvo atstovaujama 2002 m. liepos 10 d. Frankfurte (Vokietija) vykusiam susitikime, nedalyvavo susitarimuose ar suderintuose

veiksmuose dėl SIDI projektų, kurių terminai baigėsi 2002 m. balandžio–spalio mėn. laikotarpiu. Bet kuriuo atveju Komisija identifikuodama, kada buvo atnaujintas dalyvavimas kartelyje, buvo nenuosekli, nes *Hitachi* atveju ji atsižvelgė į pirmojo dalyvavimo daugiašaliame susitikime datą.

64 Komisija nesutinka su ieškovių argumentais.

Bendrojo Teismo vertinimas

65 Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 199, 203, 204 ir 441 konstatuojamųjų dalių, Komisija savo išvadą, kad *VA Tech* įmonė atnaujino dalyvavimą kartelyje vėliausiai 2002 m. balandžio 1 d., iš esmės grindė informacija, pateikta ABB atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, kuriame ši bendrovė nurodė, jog liudininkas M. atsimena, kad pasitraukusi 2000 m. *VA Tech* įmonė atnaujino dalyvavimą kartelyje pirmaisiais trimis 2002 m. mėnesiais. Neturėdama konkrečios datos Komisija nustatė 2002 m. balandžio 1 d. kaip palankiausią datą įmonei. Komisija mano, kad šis ABB pareiškimas yra labai įtikinamas, nes tik iš jo ji sužinojo, jog *VA Tech* įmonė tam tikrą laiką buvo pasitraukusi iš kartelio. Pranešime apie kaltinimus Komisija laikėsi nuomonės, kad *VA Tech* įmonė nebuvo pasitraukusi iš kartelio. Be to, Komisija nurodo, kad minėtą pareiškimą patvirtina *VA Tech* grupės darbuotojo Z. rankraštiniai užrašai, rasti šios grupės patalpose per 2004 m. balandžio mėn. patikrinimus.

- 66 Kalbant apie Z. užrašus, ginčijamo sprendimo 204 konstatuojamojoje dalyje daroma nuoroda į tris jų puslapius, kuriuose, Komisijos nuomone, aiškinamasi dėl *VA Tech* grupės interesų, susijusių su SĪDI projektu Ravenoje (Italija), dėl galimybių nustatyti kainų lygį, diskusijų su Japonijos gamintojais, susitikimo, numatyto liepos mėn. aptarti SĪDI projektus, ir dėl diskusijų 2002 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje turinio. Šie puslapiai buvo pakartoti Komisijoje nagrinėtos bylos 2014, 2018 ir 2024 puslapiuose.
- 67 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Z užrašuose iš esmės nebuvo jokios datos, liudijančios, kada buvo padaryti įrašai ar kada įvyko juose minimi įvykiai. Be to, neįmanoma nustatyti, kokia tvarka buvo sudėlioti šie puslapiai Komisijoje nagrinėtoje byloje, nes akivaizdu, kad tam tikrų puslapių tvarka neatitiko chronologinės jų parengimo tvarkos. Pavyzdžiui, puslapiai, pakartoti Komisijos nagrinėtos bylos 2014 ir 2015 puslapiuose, buvo sukeisti vietomis, kaip tai matyti iš 2014 puslapio, kuris matomas 2015 puslapio dešinėje, o 2016 puslapis, kuriame pateikiamas 2002 m. birželio 27 d. valdybos susitikimo protokolas, galintis suteikti informacijos apie datas, negali eiti iš karto po 2014 puslapio, nes tai du dešinės pusės puslapiai.
- 68 Todėl vienintelė patikima informacija apie Z. užrašų datas yra ta, kurią galima nustatyti iš retų užuominų apie datas ir kuri pateikiama tame pačiame puslapyje su Komisijos nurodytais įvykiais.
- 69 Tačiau pirmiausia reikia konstatuoti, kad nei iš Z. užrašų ištraukų, nurodytų ginčijamame sprendime, nei iš Komisijos atsakant į Teismo raštu pateiktus klausimus nurodytų minėtų užrašų ištraukų negalima nustatyti, kad 2002 m. balandžio 1 d. *VA Tech* įmonė atnaujino dalyvavimą kartelyje. Nors ieškovės neginčija, kad minėti užrašai

buvo padaryti 2002 m., juose aiškiai neminima balandžio 1 d. ir šios datos negalima nustatyti iš šių užrašų turinio.

- 70 Antra, reikia pažymėti, kad Komisija nagrinėtos bylos medžiagoje yra, be kita ko, nuorodos „aptarti package su Jap. Jie ėmėsi iniciatyvos“ ir „realiai rezervuoti 1 datą, liepos 1 d., aptarti 1 package Gd Export su Jap“. Šios nuorodos leidžia daryti išvadą, kad įrašas su jomis buvo padarytas iki 2002 m. liepos 1 d., taigi vėliausiai 2002 m. birželio mėnesį. Todėl nesant konkrečios datos ir remiantis principu *in dubio pro reo*, reikia nustatyti, kad VA Tech atnaujino dalyvavimą kartelyje 2002 m. liepos 1 dieną.
- 71 Trečia, dėl gamintojų suderintų veiksmų tikslo reikia priminti, kad ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, jog per antrąjį pažeidimo etapą SIDI projektai buvo aptariami ne individualiai, o „paketais“. To neginčija ieškovės. Be to, ieškovės neginčijo, kad per šį antrąjį etapą kartelis apėmė SIDI projektus EEE. Iš tikrųjų pirmojo ieškinio pagrindo dalis, kurią grįsdamos ieškovės ginčija, kad kartelis turėjo įtakos bendrajai rinkai, taikytina tik pirmam jų dalyvavimo kartelyje etapui. Todėl aplinkybė, kad šio sprendimo 70 punkte nurodytame įrašė nekalbama apie SIDI projektą EEE, negali paneigti aplinkybės, jog ieškovės nuo sugrįžimo į kartelį 2002 m. dalyvavo diskusijose dėl SIDI projektų EEE.
- 72 Iš to matyti, kad reikia pripažinti pagrįstu kaltinimą dėl Komisijos klaidingos išvados, jog ieškovės atnaujino dalyvavimą kartelyje nuo 2002 m. balandžio 1 dienos.

c) Dėl pažeidimo nutraukimo datos

Šalių argumentai

- ⁷³ Ieškovės tvirtina, kad Komisija padarė klaidą nusprenddama, jog pažeidimas galutinai buvo nutrauktas tik 2004 m. gegužės 11 d., o ne vėliausiai 2004 m. sausio 21 d., t. y. per paskutinį susitikimą, kuriame buvo aptariami SIDI projektai, nors ir nebuvo pasiektas susitarimas. Kadangi bendradarbiavimo sistema nuo pastarojo susitikimo pradėjo irti, vėlesniuose susitikimuose buvo tik aptarinėjama, ar verta išlaikyti kartelį ir kiti klausimai, nesusiję su konkurencijos teise.
- ⁷⁴ Komisija atmeta tvirtinimą, kad kartelis nustojo veikęs vėliausiai 2004 m. sausio 21 d., o ne 2004 m. gegužės 11 dieną. Jos nuomone, kartelis veikė ir po 2004 m. sausio 21 d., o 2004 m. vasario mėn. iš jo pasitraukė tik ABB. Bet kuriuo atveju susitarimų pasekmės neišnyko bent iki susitikimo, vykusio po ABB pasitraukimo.

Bendrojo Teismo vertinimas

- ⁷⁵ Pirmiausia reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pačioje EB 81 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog susitarimai tarp įmonių, jei jų tikslas yra riboti konkurenciją, yra draudžiami neatsižvelgiant į jų poveikį (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 123 punktas ir 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501,

181 punktą). Todėl jei įrodytas inkriminuojamų veiksmų antikonkurencinis tikslas, nereikalaujama įrodyti faktinio antikonkurencinio poveikio (žr. 2000 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją*, T-62/98, Rink. p. II-2707, 178 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 76 Šioje byloje Komisija iš esmės rėmėsi ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytų susitarimų ir suderintų veiksmų konkurenciją ribojančiu tikslu. Ji pirmiausia ginčijamo sprendimo 303 ir 304 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, kad visų aprašytų susitarimų ir (arba) suderintų veiksmų tikslas buvo riboti konkurenciją EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio prasme, ir kad taikant minėtas nuostatas nebereikia atsižvelgti į konkretų susitarimo poveikį, o 308 konstatuojamojoje dalyje pridūrė, kad jau vien tokio susitarimo įgyvendinimas stipriai iškraipo konkurenciją. Be to, kalbant apie baudų nustatymą, Komisija ginčijamo sprendimo 477 konstatuojamojoje dalyje aiškiai patvirtino nesirėmusi konkrečiu poveikiu nustatydamą pažeidimo sunkumą.
- 77 Antra, reikia pažymėti, kad, kaip ginčijamo sprendimo 215 konstatuojamojoje dalyje nurodė Komisija, remiantis *VA Tech* grupės pareiškimais, pasitraukus ABB bendravimas ir susitikimai kartelio viduje buvo susiję su keitimusi informacija apie vykstančias konkursų procedūras, karteliui nepriklausančių subjektų poziciją, ryšių išlaikymą ar nutraukimą ir saugumo klausimais. Šios diskusijų temos įrodo, kad net jei pasitraukus ABB likę kartelio nariai ir nesutardavo dėl konkrečių projektų, jie stengėsi išlaikyti kartelį ar bent jau dar nebuvo priėmę sprendimo jo atsisakyti.

- 78 Tokio faktinių aplinkybių aiškinimo nepaneigia ir ieškovių nurodyti *Hitachi* pareiškimai, susiję su kartelio panaikinimu. Ieškovės nurodo, jog *Hitachi* dėl 2004 m. sausio 21 d. susitikimo pareiškė, kad „šalys atmetė visus pasiūlymus“ ir kad „dėl to susitikimas buvo baigtas“. Ta pati įmonė kitame pareiškimе nurodė, kad „nauja sistema pradėjo irti 2004 m. sausio mėn., per paskutinį darbinį susitikimą, kuriame dalyvavo ABB“.
- 79 Pirmiausia aplinkybė, kad 2004 m. sausio 21 d. susitikime nebuvo sudarytas joks susitarimas dėl aptartų SIDI, nereiškia, jog kartelis nuo to susitikimo nustojo egzistavęs, net jei *Hitachi* pateiktame *ex post* vertinime pripažįstama, kad dėl šios nesėkmės galėjo prasidėti „kartelio žlugimas“. Iš tikrųjų vėlesniuose ieškovių neginčijamuose susitikimuose aptarti klausimai rodo norą išlaikyti kartelį be ABB. Antra, kalbant apie *Hitachi* vertinimą, pagal kurį kartelis pradėjo griūti 2004 m. sausio mėn., jis, jei reikia, tik patvirtina, jog kartelis dar nebuvo iširęs 2004 m. sausio mėnesį.
- 80 Tokiomis aplinkybėmis Komisija neprivalo įrodyti naujų susitarimų dėl konkrečių SIDI projektų sudarymo po 2004 m. sausio 21 d. vykusiuose susitikimuose, kad galėtų nuspręsti, jog kartelis po šios datos dar veikė.
- 81 Taigi ieškovės neįrodė, kad Komisija padarė vertinimo klaidą nuspręsdama, jog kartelis nustojo veikęs 2004 m. gegužės 11 dieną. Todėl reikia atmesti kaltinimą, susijusį su tokia vertinimo klaida.

⁸² Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį tiek, kiek Komisija jame konstatavo ieškovių pažeidimą nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki birželio 30 dienos. Likusią pirmojo ieškinio pagrindo dalį, susijusią su vertinimo klaidomis nustatant pažeidimo trukmę, reikia atmesti.

3. Dėl ieškinio pagrindo dalies, susijusios su senatimi, kalbant apie pažeidimo laikotarpį iki 1998 m. liepos 16 d.

a) Šalių argumentai

⁸³ *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* mano, kad laikotarpio iki 1998 m. liepos 16 d. atžvilgiu yra suėjusi senatis kalbant apie sankcijų skyrimą. Jos nurodo, kad kadangi penkerių metų senaties terminas turi būti skaičiuojamas nuo 1998 m. liepos 16 d., o naujoje sistemoje jos dalyvavo tik vienus metus ir tris mėnesius, pradinė bauda dėl pažeidimo trukmės turėtų būti sumažinta 10%.

⁸⁴ *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* priduria, kad Komisijos nurodytas argumentas dėl tęstinio pažeidimo jų atžvilgiu yra klaidingas, nes teismų praktikoje nustatytos sąlygos, t. y. objektyvioji sąlyga, pagal kurią pažeidimas neturi būti laikinai nutrauktas, ir subjektyvioji sąlyga, pagal kurią aptariamų įmonių veiksmai turi būti pagrįsti bendrais ketinimais, nebuvo įvykdytos.

⁸⁵ Komisija neigia ieškovių argumentus byloje.

b) Bendrojo Teismo vertinimas

- 86 Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 1 dalies b punkte tokiems pažeidimams, kuriu kaltinamos ieškovės, nustatytas penkerių metų senaties terminas. Pagal to paties 25 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį bet koks Komisijos veiksmas, atliktas pažeidimo tyrimo ar bylos tikslais, nutraukia senaties terminą.
- 87 Nagrinėjamu atveju prašymas taikyti senatį suponuoja, kad *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* inkriminuojamo pažeidimo pirmojo etapo atžvilgiu būtų įvykdytos dvi kumuliatyvios sąlygos. Viena vertus, šis pirmas pažeidimo etapas baigėsi 1999 m. gegužės 10 d., t. y. likus penkeriems metams iki Komisijos patikrinimų, kuriuos ji atliko 2004 m. gegužės 11 ir 12 dienomis. Kita vertus, du joms inkriminuojamo pažeidimo etapai neturi būti vieno ir to paties tęstinio pažeidimo dalys Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 2 dalies prasme, nes tokiu atveju senaties terminas skaičiuojamas tik nuo pažeidimo pabaigos.
- 88 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 57–62 punktuose, Komisija ginčijamame sprendime teisingai konstatavo, kad pirmasis *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* inkriminuojamo pažeidimo etapas baigėsi 2000 m. gruodžio 13 d., t. y. po 1999 m. gegužės 10 dienos. Todėl reikia atmesti reikalavimą dėl senaties taikymo.
- 89 Bet kuriuo atveju šio sprendimo 87 punkte nurodyta antroji sąlyga netenkinama kaip ir pirmoji. Komisija teisingai konstatavo, kad kartelis, kuriame 2002 m. dalyvavo *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini*, iš esmės buvo tas pats, kuriame šios įmonės dalyvavo iki 2000 metų.

- 90 Europos Sąjungos teismai yra nustatę keletą kriterijų, reikšmingų vertinant, ar tai buvo vienas ir tas pats pažeidimas, t. y. nagrinėjamų veiksmų tikslo tapatumas (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją*, C-113/04 P, Rink. p. I-8831, 170 ir 171 punktus bei 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją*, T-21/99, Rink. p. II-1681, 67 punktą ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją*, T-43/02, Rink. p. II-3435, 312 punktą), atitinkamų gaminių ir paslaugų tapatumas (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-71/03, T-74/03, T-87/03 ir T-91/03, neskelbiamas Rinkinyje, 118, 119 ir 124 punktus bei minėto Sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją* 312 punktą), įmonių, dalyvavusių darant pažeidimą, tapatumas (minėto Sprendimo *Jungbunzlauer prieš Komisiją* 312 punktas) ir pažeidimo įgyvendinimo priemonių tapatumas (minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri prieš Komisiją* 68 punktas). Kiti reikšmingi kriterijai yra įmonėms atstovavusių fizinių asmenų tapatumas ir nagrinėjamų veiksmų geografinės taikymo srities tapatumas.
- 91 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad visi pirmiau minėti kriterijai leidžia manyti, jog kartelis, kuriame 2002 m. dalyvavo *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini*, iš esmės yra tas pats, kuriame jos dalyvavo iki 2000 metų.
- 92 Pirma, tikslas stabilizuoti kartelio narių rinkos dalis, pasidalyti pasaulinę rinką tarp Japonijos ir Europos gamintojų, konkrečiai pastariesiems priskiriant Europos rinkas, ir išvengti kainų mažėjimo abiem aptariamais laikotarpiais buvo tas pats.
- 93 Antra, kartelio veikimo metodai iš esmės nepakito, nors jie progresyviai keitėsi bėgant metams, atsižvelgiant į dalyvaujančių įmonių skaičiaus sumažėjimą dėl koncentracijos sektoriuje ir į komunikacijos priemonių techninę pažangą. Vis dėlto, kaip Komisija nurodė ginčijamo sprendimo 280 konstatuojamojoje dalyje, šie pasikeitimai atsirado ne konkrečiu momentu 2000–2002 m., o palaipsniui. Be to, jie neturėjo reikšmės

esminiams veikimo principams, t. y. SIDI projektų paskirstymui tarp kartelio narių, atsižvelgiant į jų pačių nustatytas kvotas, ir pasiūlymų klastojimui bei SIDI projektų, kurie nebuvo paskirstyti, minimalių kainų nustatymui.

⁹⁴ Šios išsamios Komisijos išvados apie kartelio veikimą, kurių atskirai neginčijo ieškovės, negali būti paneigtos bendru ir neišsamiu tvirtinimu, pagal kurį „koordinavimas nuo 2002 m. vyko pagal visiškai naują sistemą“, kaip tai matyti iš ABB pareiškimų. Iš tikrųjų bylose T-123/07 ir T-124/07, ieškovių nurodytose ištraukose be konteksto, darbuotojas Wi. iš esmės nurodo, kad faktinių aplinkybių metu jo vadovai nuo jo slėpė realią „bendradarbiavimo“ su kitais SIDI gamintojais apimtį ir tai, kad kartelis nuo 2002 m. buvo kartelio ankstesnio etapo tąsa.

⁹⁵ Trečia, abiem laikotarpiais kartelis apėmė tą pačią rinką, t. y. SIDI projektų atskirų detalių ar visiškai įrengtų pastočių rinką.

⁹⁶ Ketvirta, kartelyje dalyvavusios įmonės ir atskiros šias įmones sudarančios bendrovės iš esmės nesikeitė visą kartelio veikimo nuo 1988 m. iki 2004 m. laikotarpį, atsižvelgiant į koncentracijos SIDI sektoriuje procesą minėtu laikotarpiu ir į vienintelę išimtį, t. y. laikiną *Siemens, VA Tech* įmonės ir *Hitachi* pasitraukimą iš kartelio.

- ⁹⁷ Penkta, asmenys, atstovaujantys atskiroms įmonėms kartelyje iš esmės buvo tie patys 2000 m. ir 2002 m., įvertinant tam tikrą normalią kaitą kiekvienoje įmonėje. Atstovų veiklos tęstinumą patvirtina įvairūs byloje esantys susitikimų sąrašai, o ypač ginčijamo sprendimo I priede esantis sąrašas, taip pat atitinkamų įmonių darbuotojų, atstovavusių joms kartelyje, sąrašas, pateiktas ginčijamo sprendimo II priede.
- ⁹⁸ Šešta, kartelio geografinė apimtis 2000 m. buvo tokia pati kaip ir 2002–2004 m. laikotarpiu. Iš tikrųjų ji nuo 1988 m. truputį išsiplėtė, nes Centrinės ir Rytų Europos rinkos per tą laiką tapo prieinamos kartelio nariams.
- ⁹⁹ Be to, Komisijos nurodyta ir ieškovių bylose T-123/07 ir T-124/07 neginčyta aplinkybė, kad kartelis laikinai pasitraukus iš jo kelioms įmonėms toliau veikė ir kad todėl vieno pažeidimo objektyvus tęstinumas buvo užtikrinamas, įrodo, kad tai vienas ir tas pats kartelis.
- ¹⁰⁰ Galiausiai kalbant apie subjektyvųjį elementą, pakanka, kad, kai *VA Tech* įmonė atnaujino savo dalyvavimą kartelyje, *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* būtų žinojusios, jog dalyvauja tame pačiame kartelyje, kaip ir anksčiau. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tam tikri *VA Tech* įmonei kartelyje nuo 2002 m. atstovavę darbuotojai užėmė vadovaujančius postus šią grupę sudarančiose bendrovėse dar prieš minėtų bendrovių pasitraukimą iš kartelio 2000 metais. Z., V., C., B. ir W., kurie nurodyti įvairių susitikimų nuo 2002 m. dalyvių sąrašė (žr. ginčijamo sprendimo I priedą), dar iki 2000 m. dirbo *Reyrolle*, *SEHV*, *Magrini* ir *Schneider Electric* (žr. ginčijamo sprendimo II priedą). Taigi *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* negalėjo nežinoti veiksmų, dėl kurių šis kartelis buvo tas pats pažeidimas. Priešingai nei tvirtina ieškovės bylose T-123/07 ir

T-124/07, subjektyvusis elementas buvo, nepaisant to, kad jos 2000 m. buvo apgautos kitų kartelio dalyvių, kurie vertė jas manyti, kad kartelis yra išardomas. Iš tikrųjų šiuo atveju ne 2000 m. jų turėta informacija yra esminė, o informacija, kurią jos turėjo grįždamos į kartelį.

- 101 Todėl *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* reikalavimas taikyti senatį bet kuriuo atveju turi būti atmestas, nes abu joms inkriminuojamo pažeidimo etapai sudarė vieną tęstinį pažeidimą.
- 102 Taigi reikia atmesti pirmojo ieškinio pagrindo dalį, susijusią su senaties taikymu pirmo *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* inkriminuojamo pažeidimo etapo atžvilgiu.

4. Dėl ieškinio pagrindo dalies susijusios su tuo, kad buvo skirtos per didelės baudos

- 103 Grįsdamos šią ieškinio pagrindo dalį ieškovės nurodo keletą kaltinimų, susijusių su, pirma, *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* apyvartos 10% ribos viršijimu, antra, neatsižvelgimu į individualią šių bendrovių situaciją, trečia, per didelė bauda *Siemens Österreich* ir *KEG*, palyginti su bauda *Reyrolle*, ketvirta, neaiškiu solidarios atsakomybės nustatymu ieškovėms, penkta, aplinkybe, kad Komisija klaidingai be patronuojančios bendrovės atsakinga pripažino ir *Reyrolle*, šešta, *ne bis in idem* principo pažeidimu,

kalbant apie *Siemens Österreich* bei KEG, ir, septinta, baudos pastarųjų bendrovių atžvilgiu nesumažinimu.

- ¹⁰⁴ Reikia pažymėti, kad pirmi keturi kaltinimai iš esmės yra susiję su tariamai Komisijos klaidingu įmonės sąvokos pagal Bendrijos konkurencijos teisę taikymu. Savo argumentais, pateiktais grindžiant šiuos kaltinimus, ieškovės priekaištauja dėl to, kad Komisija, apskaičiuodama joms baudas, taikė pradinę baudą, pagrįstą visa *VA Tech* grupės apyvarta 2005 m., o ne atskiromis apyvartomis, ir dėl to, kad sumos, kurias tam tikros šios grupės bendrovės turi solidariai sumokėti, yra nustatytos nesuprantamai. Todėl šiuos keturis kaltinimus reikia išnagrinėti kartu prieš pradėdant nagrinėti likusius kaltinimus.

a) Dėl pirmų keturių kaltinimų, susijusių iš esmės su Komisijos klaidingu įmonės sąvokos pagal Bendrijos konkurencijos teisę taikymu

Šalių argumentai

- ¹⁰⁵ *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* priekaištauja Komisijai apskaičiuojant joms baudas taikius pradinę baudos dydį, pagrįstą visa *VA Tech* grupės apyvarta, kokia ji buvo priimant ginčijamą sprendimą, o ne atskiromis jų apyvartomis.

¹⁰⁶ *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* nurodo, kad Komisija tokiu būdu akivaizdžiai nukrypo nuo keletą kartų ginčijamame sprendime pasakytos nuomonės, kad ji siekia VA *Tech* grupės dukterines bendroves pripažinti „individualiai atsakingomis“ už EB 81 straipsnyje ir EEE susitarimo 53 straipsnyje numatytą pažeidimą. *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* taip pat nurodo, kad dėl Komisijos taikyto apskaičiavimo metodo *Reyrolle* buvo pripažinta atsakinga už SEHV ir *Magrini* elgesį ir *vice versa*, nors jos didžiąją pažeidimo laikotarpio dalį, t. y. nuo 1988 m. balandžio 15 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d. buvo nesusišios. Tokia „bendra atgaline data taikoma atsakomybė“ pažeidžia principą, pagal kurį sankcija turi būti proporcinga padarytam nusižengimui, nes minėtų bendrovių ekonominė svarba kartelyje buvo gerokai pervertinta.

¹⁰⁷ Be to, *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* tvirtina, kad ginčijamame sprendime Komisija nesilaikė 10 % apyvartos ribos, numatytos Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje. 2005 m. pasaulinė *Reyrolle* apyvarta buvo 118 953 000 EUR, SEHV – 222 034 242 EUR, o *Magrini* – 103 047 112 EUR, todėl joms skirtos 22 050 000 EUR baudos yra per didelės.

¹⁰⁸ Be to, *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* mano, kad Komisijos pasiūlytas apskaičiavimo būdas pažeidžia 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 7 straipsnio 1 dalį, pagal kurią negali būti skiriama sunkesnė bausmė negu ta, kuri buvo taikoma nusikaltimo padarymo metu. Jos mano, kad dėl Komisijos apskaičiuojant baudą atgaline data taikytos ekonominio vieneto koncepcijos buvo skirta griežtesnė sankcija.

- 109 *Reyrolle* priduria, kad Komisija turėjo atsižvelgti į jos ribotą galimybę padaryti didelės žalos konkurencijai bendrojoje rinkoje, ir todėl sumažinti jos pradinę baudą arba tai vertinti kaip lengvinančią aplinkybę. Dėl techninių priežasčių GQ susitarimo galiojimo metu jos veikla EEE apsiribojo tik Jungtine Karalyste ir Airija. Todėl jos pasaulinė apyvarta vertinant jos įtaką konkurencijai bendrojoje rinkoje tinkamai neatspindi jos galimybės daryti žalą kitiems ūkio subjektams EEE.
- 110 *Siemens Österreich* ir KEG tvirtina, kad joms skirta bauda yra neproporcinga, palyginti su *Reyrolle* skirta bauda, nes Komisija skyrė joms baudą kaip bendrovėms, susijusioms su SEHV ir *Magrini* nuo 1998 m. iki 2000 m., taip nepagrįstai padidindama jų ekonominę svarbą kartelyje.
- 111 *Siemens Österreich* ir KEG priduria, kad patronuojančioms bendrovėms skirtos baudos už jų dukterinių bendrovių padarytus pažeidimus, pagrįstos pirmųjų lemiamu poveikiu komerciniam antrųjų elgesiui, iš esmės negali būti didesnės nei dukterinėms bendrovėms skirtos baudos. Vis dėlto šiuo atveju jos nurodo, kad joms skirtos baudos dydis, atsižvelgiant į joms inkriminuojamo pažeidimo trukmę, yra du kartus didesnis nei *Reyrolle*, t. y. 242 307 EUR už kiekvieną pažeidimo mėnesį jų atveju ir 124 576 EUR už kiekvieną pažeidimo mėnesį *Reyrolle* atveju.
- 112 *Siemens Österreich* ir KEG nurodo, kad tokiu būdu Komisija pažeidė principą, pagal kurį sankcija turi atitikti bendrovės konkretų indėlį į aplinkybes, kuriomis ji yra kaltinama, ir „kaltės principą“, taip pat Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį bei

EŽTK 7 straipsnio 1 dalį. Toks Komisijos požiūris taip pat neatitinka Komisijos Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir [AP] 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171, toliau – gairės). Be to, atsiliepiame į ieškinį Komisija neteisingai be jokių įrodymų darė prielaidą, kad *VA Technologie* įgydama *Reyrolle* ir įsteigdama VAS žinojo arba turėjo žinoti apie *Reyrolle* dalyvavimą kartelyje, nors *VA Technologie* „į SIDI <...> sektorių įsitraukė tik įsigydama *Reyrolle*“, o įsigyjant atliktas preliminarus auditas (due diligence) neatskleidė jokios slaptos veiklos.

¹¹³ *Siemens Österreich* ir KEG tvirtina, kad Komisija prieš nustatydamą patronuojančių įmonių solidarai mokėtinos baudos dydį, atsižvelgiant į *VA Tech* grupės kontrolės trukmę atskirai kiekvienos dukterinės bendrovės atžvilgiu, pirmiausia turėjo apskaičiuoti baudų dydžius kiekvienai minėtos grupės dukterinei bendrovei. Pagal šį metodą Komisijos skirtinos baudos turėjo būti 720 000 EUR *Reyrolle* atžvilgiu, 900 000 EUR SEHV atžvilgiu ir 360 000 EUR *Magrini* atžvilgiu, kurių bendra suma būtų 1 980 000 EUR.

¹¹⁴ SEHV ir *Magrini* taip pat tvirtina, kad joms ginčijamame sprendime skirta bendra 22 050 000 EUR bauda klaidingai buvo paskirstyta tarp, viena vertus, *Schneider Electric* grupės bei patronuojančios bendrovės (toliau – *Schneider* grupė), skiriant joms 4 500 000 EUR baudą, ir, kita vertus, *VA Tech* grupės, skiriant jai 17 550 000 EUR baudą. Jos tvirtina, kad tikriausiai Komisijos skaičiavimas galiausiai lėmė tai, jog *Schneider Electric* tenkanti atsakomybės dalis buvo labai maža, t. y. 40 % už laikotarpį, per kurį ji viena jas kontroliavo. Tuo tarpu *VA Tech* grupė ir *Reyrolle* yra akivaizdžiai blogesnėje padėtyje.

- 115 SEHV ir *Magrini* priduria, kad Komisija *Schneider Electric* taikytiną pradinę baudą nustatė atsižvelgdama į jos turimą VAS kapitalo dalį. Tačiau *VA Technologie* vykdė VAS viduje įvairią veiklą, visiškai nesusijusią su karteliu. Todėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnio I ir i punktuose nustatyta suma, kurią turi solidariai sumokėti SEHV, *Magrini* ir *Reyrolle*, yra akivaizdžiai per didelė.
- 116 Komisija tvirtina, kad baudos dydžio ginčijamame sprendime nustatymas atitinka teismų praktikoje įtvirtintus kriterijus ir nurodo, kad tiek, kiek reikėjo, buvo atsižvelgta į *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* individualias situacijas.
- 117 Dėl EŽTK 7 straipsnio Komisija pažymi, kad jis šiuo atveju nėra tiesiogiai taikytinas. Be to, ji tvirtina, kad ginčijamas sprendimas nepažeidžia draudimo skirti sunkesnę bausmę, negu ta, kuri buvo taikoma veiksnių padarymo metu, nei principo „nėra bausmės be įstatymo“.
- 118 Komisija taip pat neigia *Reyrolle* argumentą, pagal kurį atsižvelgimas į šios bendrovės pasaulinę apyvartą lėmė per didelę pradinę baudą, kuria remiantis buvo apskaičiuota jos bauda. Ji mano, kad kai kartelis apima beveik visą pasaulinę rinką, galima pagrįstai remtis pasaulinėmis apyvartomis kaip tinkamu pažeidimo sunkumo rodikliu. Be to, ji nurodo, kad nėra jokios Bendrijos teisės nuostatos, kurioje būtų numatyta sankcija, proporcinga pažeidimo trukmei.
- 119 Galiausiai Komisija nurodo, kad *Siemens Österreich* ir KEG netvirtina, jog *VA Tech* grupei skirtų dviejų hipotetinių atskirų baudų, vienos – už *Reyrolle* veiksmus, kitos – už SEHV ir *Magrini* veiksmus, suma būtų mažesnė už ginčijamame sprendime

nustatytą vieną baudą. O sprendimas gali būti panaikintas tik jei tariamai klaidingas apskaičiavimas yra nepalankus ieškovui.

120 Kalbant apie solidarai mokėtinų sumų nustatymą, Komisija tvirtina, kad šis kaltinimas yra nepriimtinas, nes SEHV ir *Magrini*, nebūdamos tiesiogiai susijusios su šiuo nustatymu, negali remtis bendros įmonės interesais. Komisija taip pat tvirtina pakankamai motyvavusi ieškovams skirtinos baudos apskaičiavimą. Be to, Komisija tvirtina, kad didesnės solidarios atsakomybės priskyrimas *Schneider Electric, VA Tech* grupei būtų mažiau palankus nei Komisijos atliktas atsakomybės paskirstymas, nes minėtos grupės bendra atsakomybė būtų buvusi žymiai didesnė.

121 Galiausiai Komisija atsakydama į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus ir per posėdį nurodė, kad ji laisvai gali nustatyti solidarai mokėtinas sumas, nes solidari atsakomybė yra naudinga atitinkamoms įmonėms. Todėl nei aplinkybė, kad iš vienos pusės *Reyrolle*, o iš kitos pusės SEHV bei *Magrini*, kaip *VA Tech* grupės dukterinės bendrovės, buvo pripažintos solidarai atsakingos sumokėti sumą, kuri nėra susijusi su jų bendru dalyvavimu kartelyje, nei tai, kad už vienos *Reyrolle* dešimties metų dalyvavimą kartelyje, kol ją nupirko *VA Technologie*, nebuvo jai vienai skirta atskira bauda, nei tai, kad *Siemens Österreich* ir KEG nebuvo pripažintos solidarai atsakingos sumokant dalį SEHV ir *Magrini* baudos, nėra pažeidimai. Tačiau ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamojoje dalyje pateiktos nuorodos dėl solidarios atsakomybės laikotarpių, Komisijos nuomone, neturi būti suprantamos kaip galutinis solidarios atsakomybės nustatymas solidarių skolų prasme. Iš tikrųjų minėtoje 468 konstatuojamojoje dalyje nuspręsdama dėl asmeninės *Reyrolle* atsakomybės už laikotarpį nuo 1988 m. balandžio 15 d. iki 1988 m. rugsėjo 20 d. ji neatmetė galimybes, kad solidari atsakomybė gali būti nustatyta dėl kitų nei ūkio subjekto egzistavimas priežasčių, nes

minėtu laikotarpiu buvo atmesta tik solidarios atsakomybės su patronuojančiomis bendrovėmis galimybė. Komisija mano, kad galiausiai solidarūs skolininkai gali visiškai laisvai viduje pasiskirstyti bendrą baudą, o tai yra palengvinimas jiems.

Bendrojo Teismo vertinimas

— Dėl bausmių ir sankcijų individualumo principo

- ¹²² Primintina, kad, atsižvelgiant į bausmių ir sankcijų individualumo principą, fizinis ar juridinis asmuo gali būti baudžiamas tik už tuos veiksmus, kuriais jis kaltinamas individualiai (2001 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją*, T-45/98 ir T-47/98, Rink. p. II-3757, 63 punktas), šis principas taikomas bet kokioje administracinėje procedūroje, galinčioje baigtis sankcijų skyrimu pagal Bendrijos konkurencijos taisykles (2006 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hoek Loos prieš Komisiją*, T-304/02, Rink. p. II-1887, 118 punktas). Vis dėlto šis principas turi būti suderinamas su įmonės sąvoka pagal EB 81 straipsnį, kaip ji yra aiškinama teismų praktikoje. Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad įmonės sąvoka EB 81 straipsnio prasme apima ekonominius subjektus, sudarytus iš asmeninių, materialių ir nematerialių elementų visumos, kuria siekiama konkretaus ilgalaikio ekonominio tikslo ir galima prisidėti prie šioje nuostatoje numatyto pažeidimo padarymo (žr. 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *HFB prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 54 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Bendrijos konkurencijos teisėje pripažįstama, kad skirtingos bendrovės, priklausančios tai pačiai grupei, sudaro ekonominį subjektą, taigi įmonę pagal EB 81 ir EB 82 straipsnius, jei atitinkamos bendrovės

savarankiškai nesprendžia dėl savo elgesio rinkoje (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, T-203/01, Rink. p. II-4071, 290 punktą).

¹²³ Todėl reikia atmesti *Siemens Österreich* ir KEG tvirtinimą, pagal kurį aplinkybė, kad įmonė, dalyvaujančią darant pažeidimą, sudaro kelios atskiros bendrovės, nereiškia, kad šios bendrovės turi būti vertinamos kaip vienas pažeidimo dalyvis. Šis tvirtinimas yra susijęs su įmonės sąvokos painiojimu su bendrovės sąvoka, ir jo negalima pagrįsti ieškovių nurodyta teismų praktika.

¹²⁴ Be to, reikia atmesti šio sprendimo 108 punkte nurodytą *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* argumentą, kad dėl Komisijos apskaičiuojant baudą atgaline data taikytos ekonominio vieneto koncepcijos buvo skirta griežtesnė sankcija ir dėl to pažeista EŽTK 7 straipsnio 1 dalis, pagal kurią negali būti skiriama sunkesnė bausmė negu ta, kuri buvo taikoma nusikaltimo padarymo metu. Komisijos, apskaičiuojant baudą, atsižvelgimas į įmonės apyvartą (prireikus į visų šių įmonių sudarančių bendrovių bendrą apyvartą) tuo pat metu buvo vienodas visiems, todėl apie tai turėjo žinoti visi ūkio subjektai. Be to, ieškovės toliau dalyvavo kartelyje po susijungimo, dėl kurio išaugo įmonės apyvarta. Negalima reikalauti, kad Komisija neatsižvelgtų į susijungimą, nes principas, pagal kurį įmonės, o ne ją sudarančių atskirų bendrovių apyvarta yra reikšminga apskaičiuojant baudas, galiojo kartelio veikimo laikotarpiu, taigi jis nebuvo taikomas atgaline data.

125 Taip pat reikia pridurti, kad nusistovėjusi Komisijos praktika apskaičiuojant pradines baudas atsižvelgti į paskutinių visų pažeidimo metų apyvartą netiesiogiai buvo patvirtinta teismų praktikoje (šiuo klausimu žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sarrió prieš Komisiją*, C-291/98 P, Rink. p. I-9991, 85–87 punktus).

126 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti teismų praktiką, pagal kurią baudų atgrasomasis pobūdis yra vienas iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatomas pažeidimų sunkumas (1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, C-219/95 P, Rink. p. I-4411, 33 punktas ir 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BASF ir UCB prieš Komisiją*, T-101/05 ir T-111/05, Rink. p. II-4949, 45 punktas). Baudos atgrasomasis pobūdis labai priklauso nuo baudos pakankamai ryškių pasekmių atitinkamai įmonei. Todėl norint išmatuoti įmonei, dalyvavusiai darant pažeidimą, skirtos baudos atgrasomąjį pobūdį, reikia atsižvelgti į situaciją pasibaigus pažeidimui, o ne tą, kuri galėjo būti anksčiau. Atsižvelgimas į ankstesnę situaciją gali lemti per mažą baudą, kad ji būtų atgrasanti, tuo atveju, kai atitinkamos įmonės apyvarta per tą laiką išaugo, arba didesnę baudą nei ta, kurios pakaktų, kad būtų atgrasanti, tuo atveju, kai atitinkamos įmonės apyvarta per tą laiką sumažėjo.

127 Antra, atsižvelgiant į gero administravimo principą ir proceso ekonomijos reikalavimą, reikalavimas Komisijai atsižvelgti į atitinkamų įmonių apyvartos kaitą kartelio veikimo laikotarpiu būtų neįgyvendinamas ir visiškai perteklinis. Toks požiūris reikalautų, kaip teisingai nurodo Komisija, apskaičiuoti atskiras pradines baudas už kiekvienus dalyvavimo kartelyje metus ir nustatyti atitinkamas dalyvių rinkos dalis per kiekvienus pažeidimo metus.

- 128 Todėl taip pat reikia atmesti *Siemens Österreich* ir KEG argumentą, nurodytą šio sprendimo 110 punkte, pagal kurį Komisijos sprendimu skirti joms baudą atsižvelgiant į *VA Tech* grupės apyvartą 2003 m., o ne į mažesnę apyvartą, buvusią iki SEHV ir *Magrini* įsigijimo, joms buvo priskirta per didelė ekonominė svarba.
- 129 Be to, taip pat reikia atmesti *Siemens Österreich* ir KEG argumentą, nurodytą šio sprendimo 112 punkte, kad tokiu būdu Komisija pažeidė principą, pagal kurį sankcija turi atitikti bendrovės konkretų indėlį į aplinkybes, kuriomis ji yra kaltinama, ir kaltės principą. Iš ginčijamo sprendimo, o konkrečiai iš 468 konstatuojamosios dalies c punkto ir 507 konstatuojamosios dalies matyti, kad minėtos ieškovės buvo pripažintos atsakingos tik už laikotarpį, kada jos per savo dukterines bendroves, t. y. pirmiausia *Reyrolle*, o nuo 2001 m. taip pat ir per SEHV ir *Magrini*, dalyvavo kartelyje.
- 130 Dėl *Siemens Österreich* ir KEG argumento, kuris taip pat buvo nurodytas šio sprendimo 112 punkte, kad *VA Technologie* įgydama *Reyrolle* ir įsteigdama VAS žinojo arba turėjo žinoti apie *Reyrolle* dalyvavimą kartelyje, reikia priminti, kad Komisija gali daryti pagrįstą prielaidą, jog patronuojančiai bendrovei visiškai priklausanti dukterinė bendrovė iš esmės vykdo pirmosios duotus nurodymus ir kad ši prielaida reiškia, jog Komisija neprivalo tikrinti, ar patronuojanti bendrovė iš tikrųjų pasinaudojo tokiais įgaliojimais (žr. 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Akzo Nobel prieš Komisiją*, T-330/01, Rink. p. II-3389, 83 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Patronuojančiai bendrovei jai visiškai priklausančios dukterinės bendrovės elgesio priskyrimas nereiškia, kad įrodyta, jog patronuojanti bendrovė žinojo apie savo dukterinės bendrovės veiksmus. Priešingai, patronuojanti bendrovė manydama, kad nepaisant to, jog ji valdo 100 % savo dukterinės bendrovės kapitalo, pastaroji bendrovė rinkoje veikia visiškai savarankiškai, turi paneigti šią prezumpciją pateikdama pakankamus įrodymus (žr. minėto Sprendimo *Akzo Nobel prieš Komisiją* 83 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

131 Nagrinėjamu atveju tai, ar *VA Technologie* 1998 m. įsigydama *Reyrolle* žinojo apie šios dalyvavimą kartelyje, neturi jokios reikšmės, nes *Siemens Österreich* ir KEG Bendrajame Teisme neginčijo, kad nuo 1998 m. *VA Tech* grupei priklausanti dukterinė bendrovė *Reyrolle* iš esmės vykdė jų nurodymus ir savarankiškai nespřsdavo dėl savo veiksmų rinkoje. Todėl aplinkybė, kad Komisija neteisingai galėjo nuspręsti, jog *VA Technologie* žinojo apie dalyvavimą kartelyje, negali turėti įtakos ginčijamam sprendimui.

132 Be to, kalbant apie VAS įsteigimą 2001 m., Komisija pagrįstai galėjo manyti, jog *VA Technologie* tuo metu žinojo apie savo buvusios dukterinės bendrovės *Reyrolle* ir naujų dukterinių bendrovių *SEHV* ir *Magrini* dalyvavimą kartelyje. Ginčijamo sprendimo 454 ir kitose konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, kad keletas *VA Tech* įmonei kartelio susitikimuose atstovavusių asmenų tuo pat metu užėmė vadovaujančius postus tiek dukterinėse bendrovėse *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini*, tiek jų patronuojančiose bendrovėse, t. y. *VA Technologie* bei VAS, kurių teisių perėmėja yra *Siemens Österreich*, ir KEG. *Siemens Österreich* ir KEG šių išvadų neginčija Bendrajame Teisme.

133 Todėl reikia atmesti šį argumentą.

134 Galiausiai, kadangi EB 81 straipsnyje ir EEE susitarimo 53 straipsnyje numatyta pažeidimą padaręs vienetas konkurencijos teisės prasme yra įmonė, kuri neturi teisinio subjektiškumo, Komisija savo sprendime, kuriame konstatuojamas šis pažeidimas ir nustatomos baudos, turi nustatyti įmonę sudarančias atskiras bendroves, kurios turi sumokėti baudas už įmonę. Iš to matyti, kad atskiros baudos, skirtos įmonei

sudarančioms bendrovėms, nesant išimtinių aplinkybių, turi būti apskaičiuojamos atsižvelgiant į įmonės ekonominę galią ir apyvartą, o ne į atskirų bendrovių ekonominę galią.

¹³⁵ Nagrinėjamu atveju Komisija ginčijamo sprendimo 333 konstatuojamojoje dalyje pirmiausia paaiškino, kad EB 81 straipsnyje ir EEE susitarimo 53 straipsnyje kalbama apie įmonę Bendrijos teisės prasme, o ši sąvoka nesutampa su juridinio asmens sąvoka pagal komercinę teisę, bendrovių teisę ar nacionalinę mokesčių teisę. Vis dėlto, kadangi sprendimas, kuriuo baudžiama už minėtuose straipsniuose numatytus pažeidimus, turi būti adresuotas juridiniams asmenims, Komisija turi nustatyti, kuriems atitinkamą įmonę sudarantiems juridiniams asmenims skirtinas sprendimas. Ginčijamo sprendimo 335 konstatuojamojoje dalyje Komisija paaiškino, kad patrunuojančios bendrovės, kurios daro lemiamą įtaką komercinei dukterinės bendrovės veiklai, gali būti pripažintos solidariai atsakingomis už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą, tačiau tai neatleidžia pastarosios nuo atsakomybės. Patrunuojančios bendrovės atsakomybė sujungiama su dukterinės bendrovės atsakomybe. Šie argumentai nepažeidžia šio sprendimo 122 ir 134 punktuose nurodytų principų.

¹³⁶ Todėl reikia atmesti *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* argumentą, nurodytą šio sprendimo 106 punkte, susijusį su baudos, pagrįstos visa *VA Tech* grupės apyvarta, skyrimo nesuderinamumu su reikalavimu pripažinti atskirų šios grupės dukterinių bendrovių individualią atsakomybę už pažeidimą.

– Dėl atskirų bendrovių, kurioms gali būti priskirtas įmonių, dalyvavusių kartelyje, elgesys ir dėl solidarios atsakomybės mokant baudas taisyklių taikymo

¹³⁷ Pirmiausia reikia nustatyti atskiras bendroves, kurioms gali būti priskirtas kartelyje dalyvavusių įmonių elgesys. Po to reikės išsiaiškinti, ar Komisija teisingai apskaičiavo ieškovėms skirtinų baudų dydžius, o konkrečiai, ar ji teisingai nustatė ieškovių solidariai mokėtinas sumas. Kadangi šis nagrinėjimas susijęs su ginčijamo sprendimo vidiniu vientisumu, šiuo atveju reikia atsižvelgti į pačios Komisijos ginčijamame sprendime nustatyto pažeidimo trukmę, o konkrečiai, ne 2002 m. liepos 1 d., o 2002 m. balandžio 1 d. (žr. šio sprendimo 72 ir 82 punktus) laikant ta diena, kada *VA Tech* atnaujino dalyvavimą kartelyje.

¹³⁸ Pirmiausia dėl atskirų bendrovių, kurioms gali būti priskirtas kartelyje dalyvavusių įmonių elgesys, reikia priminti, jog neginčijama, kad *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini*, kalbant apie įmonės *VA Tech* dalyvavimą kartelyje, nesprendė savarankiškai dėl savo veiksmų rinkoje. Kaip matyti iš 1 punkto, *Reyrolle* atveju tai susiję su laikotarpiu nuo 1998 m. rugsėjo 20 d., t. y. kuomet ją įsigijo *VA Technologie*, o *SEHV* ir *Magrini* atveju – su laikotarpiu nuo 2001 m. kovo 13 d., kuomet buvo įsteigta VAS. Iš to Komisija ginčijamame sprendime konstatavo, kad minėtais laikotarpiais *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* kartu su *VA Technologie* ir VAS (2006 m. prijungtomis prie *Siemens Österreich*) bei KEG sudarė vieną ir tą pačią įmonę EB 81 straipsnio prasme. Ieškovės to neginčija.

- 139 Antra, kaip ginčijamo sprendimo 337 konstatuojamojoje dalyje nurodė Komisija, reikia priminti, kad juridiniai vienetai, kurie savarankiškai dalyvavo darant pažeidimą ir kuriuos vėliau įsigijo kita bendrovė, ir toliau atsako asmeniškai už iki jų įsigijimo padarytą pažeidimą, jei šios bendrovės nebuvo paprasčiausiai prijungtos prie įgijėjo, o toliau veikia kaip dukterinės bendrovės (šiuo klausimu žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, C-279/98 P, Rink. p. I-9693, 78–80 punktus). Tokiu atveju įgijėjas gali būti pripažintas atsakingu už jo dukterinės bendrovės elgesį nuo įgijimo momento tik jei dukterinė bendrovė tęsia pažeidimą ir jei gali būti įrodyta naujos patrunuojančios bendrovės atsakomybė (šiuo klausimu žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, C-286/98 P, Rink. p. I-9925, 37–39 punktus).
- 140 Nagrinėjamu atveju *Reyrolle* ir *Siemens Österreich* bei KEG situacija yra panaši į antrąją šio sprendimo 139 punkte nurodytą situaciją, nes *Reyrolle* iš pradžių savarankiškai dalyvavo darant pažeidimą, vėliau, nuo 1998 m. rugsėjo 20 d., ji savo neteisėtą veiklą tęsė kaip *VA Tech* grupės dukterinė bendrovė (žr. šio sprendimo 1 dalį).
- 141 Be to, tas pats principas *mutatis mutandis* turi būti taikomas ir tuo atveju, kai iki perėmimo perimta bendrovė dalyvavo darant pažeidimą ne savarankiškai, o kaip kitos grupės dukterinė bendrovė, kaip tai buvo SEHV ir *Magrini*, iki 2001 m. kovo 13 d. sudariusių *Schneider* grupei priklausančią įmonę (toliau – *Schneider*), atveju.
- 142 Šiuo klausimu iš bylos medžiagos matyti, kad nuo 2001 m. kovo 13 d. 60% *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* kapitalo per VAS priklausė *VA Tech* grupei. Ginčijamo sprendimo

454 ir 455 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, ir to neneigė ieškovės, jog ji mano, kad *VA Technologie* ir KEG, valdydamos 60% VAS kapitalo, galėjo daryti lemiamą įtaką *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* elgesiui priimant komercinius sprendimus. Todėl ji padarė išvadą, kad nuo 2001 m. kovo 13 d., t. y. nuo VAS įsteigimo, iki 2004 m. gegužės 11 d., t. y. kartelio iširimo, *Siemens Österreich* ir KEG arba bendrovės, kurias jos perėmė, kartu su savo dukterinėmis bendrovėmis *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* sudarė vieną ir tą pačią įmonę. Iš ginčijamo sprendimo 423, 424, 450 ir 467 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija manė, jog *Schneider Electric* atsakomybė už jos buvusių dukterinių bendrovių SEHV ir *Magrini* dalyvavimą [darant pažeidimą] baigėsi 2001 m gegužės 13 d. įsteigus VAS, nors ji iki 2004 m. spalio mėn. ir valdė 40% VAS kapitalo.

- ¹⁴³ Pagal šio sprendimo 139 punkte nurodytą principą SEHV ir *Magrini* asmeniškai atsako už savo neteisėtą elgesį iki 2001 m. kovo 13 d., kai jos kontrolę perėmė *VA Tech* grupė. Be to, kadangi iki minėtos datos šios bendrovės priklausė kitai įmonei, jos kartu su *Schneider Electric* turi būti pripažintos solidariai atsakingomis už minėtą laikotarpį.

- ¹⁴⁴ Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia išskirti keturis laikotarpius:

— pirma, kalbant apie 1988 m. balandžio 15 d.–1998 m. rugsėjo 20 d. laikotarpį, *Reyrolle* už dalyvavimą kartelyje atsako viena; jos tuometinės patronuojančios bendrovės *Rolls-Royce* pažeidimo atžvilgiu yra suėjusi senatis,

- antra, kalbant apie 1988 m. balandžio 15 d.–2000 m. gruodžio 13 d. laikotarpį, SEHV ir *Magrini* už dalyvavimą kartelyje atsako solidariai su jų tuometine patronuojančia bendrove *Schneider Electric*,

- trečia, kalbant apie 1998 m. rugsėjo 20 d.–2000 m. gruodžio 13 d. laikotarpį, *Reyrolle* už dalyvavimą kartelyje atsako solidariai su jos tuometinės patronuojančios bendrovės *VA Technologie* teisių perėmėja *Siemens Österreich*,

- ketvirta, kalbant apie 2002 m. liepos 1 d. (pagal ginčijamą sprendimą 2002 m. balandžio 1 d.)–2004 m. gegužės 11 d. laikotarpį, *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* už dalyvavimą kartelyje atsako solidariai su savo patronuojančiomis bendrovėmis KEG ir *Siemens Österreich*, kuri yra jų ankstesnių patronuojančių bendrovių VAS ir *VA Technologie* teisių perėmėja.

¹⁴⁵ Iš tikrųjų, remdamasi šio sprendimo 139–143 punktuose nurodytu principu, Komisija ginčijamo sprendimo 449–451 konstatuojamosiose dalyse dėl *Reyrolle* dalyvavimo darant pažeidimą konstatavo, kad ji viena turi būti pripažinta atsakinga už šį dalyvavimą iki jos perleidimo *VA Tech* grupei, t. y. nuo 1988 m. balandžio 15 d. iki 1998 m. rugsėjo 20 d., kad *Siemens Österreich* ir KEG turi solidariai su *Reyrolle* atsakyti už šį dalyvavimą nuo pastarosios perleidimo *VA Tech* grupei, t. y. nuo 1998 m. rugsėjo 20 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d. ir nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 d., ir kad SEHV bei *Magrini*, kitos *VA Tech* grupės dukterinės bendrovės, dalyvavusios darant pažeidimą, turi solidariai atsakyti už šį dalyvavimą nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 dienos.

¹⁴⁶ Dėl SEHV ir *Magrini* dalyvavimo Komisija ginčijamo sprendimo 465 konstatuojamojoje dalyje konstatavo, kad *Schneider Electric* turi būti pripažinta solidariai atsakinga su minėtomis bendrovėmis už dalyvavimą darant pažeidimą nuo 1988 m. balandžio 15 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d., o ginčijamo sprendimo 467 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad *Siemens Österreich* ir KEG turi solidariai su SEHV ir *Magrini* atsakyti už dalyvavimą nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 dienos.

¹⁴⁷ Taigi Komisija ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamojoje dalyje teisingai nusprendė:

„Todėl:

- a) [*Reyrolle*] už dalyvavimą kartelyje nuo 1988 m. balandžio 15 d. iki 1998 m. rugsėjo 20 d. turi atsakyti viena;

- b) [SEHV] ir [*Magrini*] už dalyvavimą kartelyje nuo 1988 m. balandžio 15 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d. atsako solidariai su [*Schneider Electric*];

- c) [*Siemens Österreich* ir KEG] turi būti pripažintos solidariai atsakingomis už dalyvavimą kartelyje nuo 1998 m. rugsėjo 20 d. iki 2000 m. gruodžio 13 d. ir nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 d. (iki 2000 m. gruodžio 13 d. solidariai su [*Reyrolle*], o nuo 2002 m. balandžio 1 d. solidariai dar ir su [SEHV] bei [*Magrini*]“.

- 148 Antra, dėl atskiroms bendrovėms, kurioms gali būti priskirtas kartelyje dalyvavusių įmonių elgesys, baudų dydžio apskaičiavimo, o konkrečiai dėl sumų, kurias šios turi mokėti solidariai, nustatymo, reikia išnagrinėti, ar Komisija ginčijamo sprendimo 122, 134, 139, 141 ir 143 konstatuojamosiose dalyse laikėsi pirmiau aptartų principų ir programos, kurią ji pati nustatė ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamojoje dalyje.
- 149 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad solidari bendrovių atsakomybė sumokėti baudas, skirtas už EB 81 straipsnyje ir EEE susitarimo 53 straipsnyje nurodytą pažeidimą, yra iš šių straipsnių materialinių nuostatų išplaukianti pagrįsta teisinė pasekmė.
- 150 Pagal teismų praktiką, kai keletas asmenų gali būti pripažinti asmeniškai atsakingi už vienos ir tos pačios įmonės konkurencijos teisės prasme dalyvavimą darant pažeidimą, jie turi būti pripažinti solidariai atsakingi už minėtą pažeidimą (šiuo klausimu žr. 1974 m. kovo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Istituto Chemioterapico Italiano ir Commercial Solvents prieš Komisiją*, 6/73 ir 7/73, Rink. p. 223, 41 punktą ir 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Metsä-Serla ir kt. prieš Komisiją*, C-294/98 P, Rink. p. I-10065, 33 ir 34 punktus; 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Metsä-Serla ir kt. prieš Komisiją*, T-339/94–T-342/94, Rink. p. II-1727, 42–44 punktus; 122 punkte minėto Sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 54, 524 ir 525 punktus; 90 punkte minėto Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 62 punktą ir 2007 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, T-112/05, Rink. p. II-5049, 57–62 punktus).
- 151 Įmonės vieningas elgesys rinkoje pagal konkurencijos teisę reiškia, kad bendrovės ar konkrečiau teisės subjektai, kurie už šį elgesį gali būti pripažinti asmeniškai atsakingais, turi atsakyti solidariai (šiuo klausimu žr. 150 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Istituto Chemioterapico Italiano ir Commercial Solvents prieš Komisiją* 41 punktą bei 1972 m. liepos 14 d. Sprendimo *Geigy prieš Komisiją*, 52/69,

Rink. p. 787, 45 punktą; 122 punkte minėto Sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją*, 54, 524 ir 525 punktus bei 150 punkte minėto Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 62 punktą). Solidari atsakomybė sumokėti baudas, skirtas už EB 81 straipsnyje ir EEE susitarimo 53 straipsnyje numatytą pažeidimą, užtikrindama realų minėtų būdų sumokėjimą, leidžia siekti atgrasymo tikslo, kurio iš esmės siekiama pagal konkurencijos teisę (šiuo klausimu žr. 1970 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ACF Chemiefarma prieš Komisiją*, 41/69, Rink. p. 661, 172 ir 173 punktus bei 2006 m. birželio 29 d. Sprendimo *Showa Denko prieš Komisiją*, C-289/04 P, Rink. p. I-5859, 61 punktą), nepažeidžiant vieno iš pagrindinių Sąjungos principo, t. y. *ne bis in idem* principo, kuris taip pat yra įtvirtintas EŽTK 7 protokolo 4 straipsnyje, draudžiančio to paties konkurencijos teisės pažeidimo atveju bausti įmonę daugiau nei vieną kartą už tuos pačius veiksmus rinkoje, kuriuos padarė teisės subjektai, galintys būti patraukti asmeninė atsakomybėn (šiuo klausimu žr. 52 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 338 punktą; 1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 95–99 punktus ir 2006 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *FNCBV ir kt. prieš Komisiją*, T-217/03 ir T-245/03, Rink. p. II-4987, 340 punktą).

- 152 Tai, kad kelių bendrovių asmeninė atsakomybė dėl tos pačios įmonės dalyvavimo darant pažeidimą nėra vienoda, nedraudžia skirti joms solidariai mokėtiną baudą, nes solidari atsakomybė sumokėti baudą apima tik tą pažeidimo laikotarpį, kada jos sudarė vieną ekonominį vienetą, taigi, įmonę konkurencijos teisės prasme.

- 153 Šiuo klausimu, priešingai nei tvirtina Komisija dėl šio sprendimo 121 punkte nurodyto argumento, reikia pažymėti, kad negalima laisvai nustatyti solidariai mokėtinų sumų. Iš bausmių ir sankcijų individualumo principo, kaip jis apibūdintas šio sprendimo 122 punkte, matyti, kad visos bendrovės, iš sprendimo, kuriame joms skiriama solidariai su viena ar keliomis bendrovėmis mokėtina bauda, turi galėti nustatyti savo mokėtiną dalį, nors Komisijai tai ir nėra svarbu. Todėl Komisija turi tiksliai nurodyti

laikotarpius, už kuriuos atitinkamos bendrovės yra (bendrai) atsakingos dėl įmonių, dalyvavusių kartelyje, neteisėto elgesio, o tam tikrais atvejais ir minėtų bendrovių atsakomybės lygį už šį elgesį.

154 Todėl nagrinėjamu atveju Komisija, apskaičiuodama bendrovių solidarai mokėtinas sumas, turėjo atsižvelgti į jos pačios ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamojoje dalyje padarytas išvadas dėl bendros atskirų bendrovių, sudariusių *VA Tech* įmonę, atsakomybės laikotarpių. Šiose sumose turėtų kaip įmanoma labiau atsispindėti minėtų bendrovių atsakomybės dalių dydis, kaip nurodyta minėtoje konstatuojamojoje dalyje.

155 Reikia pridurti, kad kaip ir „įmonės“ sąvoka pagal konkurencijos teisę, kuri yra tik teisės taikymo pasekmė (žr. šio sprendimo 150 ir 151 punktus), „solidarios atsakomybės mokėti baudas“ sąvoka yra savarankiška ir ją reikia aiškinti atsižvelgiant į konkurencijos teisės tikslus ir sistemą, kuriai ji priklauso, o tam tikrais atvejais ir į pagrindinius principus, įtvirtintus visose nacionalinėse teisinėse sistemose. Konkrečiai kalbant, net jei bendrovių, kurioms Komisija skyrė solidarai mokėtinas baudas už Bendrijos konkurencijos teisės pažeidimą, prievolės mokėti pobūdis skiriasi nuo bendraskolių prievolės pobūdžio privatinėje teisėje, reikia remtis būtent solidarios prievolės teisiniu supratimu.

156 Todėl sprendimas, kuriuo Komisija keletui įmonių nurodo solidarai sumokėti baudą, neišvengiamai turi teisinių pasekmių, susijusių su baudų mokėjimo konkurencijos

teisėje tvarka, tiek santykiams tarp kreditoriaus ir solidariai atsakingų bendraskolių, tiek santykiams tarp pačių solidariai atsakingų bendraskolių.

¹⁵⁷ Taigi tik Komisija, įgyvendindama savo kompetenciją skirti baudas pagal Reglamento Nr. 11/2003 23 straipsnio 2 dalį turi nustatyti atskirų bendrovių atitinkamas dalis bendrose sumose, kurias jos turi sumokėti solidariai, jei minėtos bendrovės sudarė vieną įmonę, ir ši pareiga, priešingai nei posėdyje siūlė Komisija, negali būti palikta nacionalinių teismų kompetencijai.

¹⁵⁸ Reikia nuspręsti, kad jei sprendime, kuriuo Komisija skiria baudą solidariai kelioms bendrovėms dėl neteisėto įmonės elgesio, nėra kitokių paaiškinimų, vadinausi, šis sprendimas joms už minėtą elgesį nustato vienodą atsakomybę (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aristrain prieš Komisiją*, C-196/99 P, Rink. p. I-11005, 100 ir 101 punktus). Bendrovės, kurioms solidariai skiriama bauda ir kurių atsakomybė už pažeidimą, nesant baudą nustatančiame sprendime kitų paaiškinimų, yra vienoda, iš principo turi mokėti lygias už šį pažeidimą skirtos baudos dalis. Todėl Komisijos pripažinta atsakinga už pažeidimą bendrovė, kuri sumoka visą baudą, remdamasi tuo pačiu Komisijos sprendimu gali pareikšti atgręžtinius reikalavimus solidariai atsakingiems bendraskoliams dėl kiekvieno jų dalies. Nors tokiu atveju iš sprendimo, kuriuo skiriama bauda solidariai kelioms įmonėms, negalima nustatyti, kuri iš šių bendrovių *a priori* turi sumokėti baudą Komisijai, tačiau šiame sprendime nelieka jokių abejonių dėl bendrovėms tenkančių baudos dalių, nes kiekviena iš jų prirėikus gali pareikšti atgręžtinius reikalavimus solidariai atsakingiems bendraskoliams dėl jos permokėtos dalies.

- 159 Todėl ginčijamame sprendime nesant jokių nuorodų, kad įmonės *VA Tech* viduje tam tikroms bendrovėms tenka didesnė atsakomybė už minėtos įmonės dalyvavimą kartelyje konkrečiu laikotarpiu, reikia manyti, kad jų atsakomybė yra vienoda, todėl ir joms solidariai skirtų baudų dalys taip pat lygios.
- 160 Tačiau nagrinėjamu atveju apskaičiuojant SEHV ir *Magrini* individualių baudų dydžius bei nustatant sumas, kurias *Siemens Österreich*, *KEG*, *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* bei *Schneider Electric* turi mokėti solidariai, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 505, 509 bei 552 konstatuojamųjų dalių ir iš minėto sprendimo 2 straipsnio j–l punktų, nebuvo atsižvelgta į pirmiau nurodytus principus bei ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamojoje dalyje pateiktas išvadas.
- 161 Pirma, Komisija *Reyrolle* ir SEHV su *Magrini* pripažino solidariai atsakingomis sumokėti 17 550 000 EUR sumą iš bendros 22 050 000 EUR baudų, kurias ji joms atitinkamai skyrė, sumos [ginčijamo sprendimo 509 ir 552 konstatuojamosios dalys bei 2 straipsnio k punktas ir l punkto i papunktis].
- 162 Tačiau šios trys bendrovės 2002 m. balandžio 1 d.–2004 m. gegužės 11 d. laikotarpiu, t. y. dvejus metus ir vieną mėnesį, nepriklausė tai pačiai įmonei. Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 507 ir 509 konstatuojamųjų dalių, bendra *VA Tech* įmonei skirtos baudos suma yra 12 600 000 EUR už 1998 m. rugsėjo 20 d.–2004 m. gegužės 11 d. laikotarpį, t. y. už ketverius metus keturis mėnesius, daugiau nei dvigubai ilgesnį laikotarpį nei pirmiau minėtas. Todėl, net atsižvelgiant į tai, kad atskiroms kartelyje dalyvavusios įmonės bendrovėms skirtos baudos neturi būti proporcingos pažeidimo trukmei (žr. šiuo klausimu šio sprendimo 181 punktą), 17 550 000 EUR suma, kurią dukterinės

bendrovės SEHV ir *Magrini* turi sumokėti solidariai su *Reyrolle*, akivaizdžiai viršija sumą, kuri, remiantis pačios Komisijos išvadamis ginčijamame sprendime, būtų tinkama nubausti SEHV ir *Magrini* už jų, kaip *VA Tech* grupės dukterinių bendrovių, dalyvavimą kartelyje nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 dienos.

¹⁶³ Antra, iš Komisijos *Reyrolle* skirtos baudos bendros 22050000EUR sumos 12600000EUR minėta bendrovė turi sumokėti solidariai su *Siemens Österreich* ir KEG, o 17550000EUR – solidariai su SEHV ir *Magrini* [ginčijamo sprendimo 509 ir 552 konstatuojamosios dalys ir 2 straipsnio 1 punkto i ir ii papunkčiai].

¹⁶⁴ Viena vertus, bendra *Reyrolle* solidariai su kitomis bendrovėmis mokėtina suma akivaizdžiai viršija bendrą jos baudos sumą. Nors tai, kaip nurodė Komisija atsakydama į Teismo raštu pateiktus klausimus, nereiškia, kad *Reyrolle* turi mokėti didesnę nei 22050000EUR sumą, toks solidariai mokėtinų sumų nustatymas neleidžia ieškovėms iš ginčijamo sprendimo nustatyti savo dalių tarpusavio santykiuose, kai Komisijai tos dalys nėra svarbios, o tai nesuderinama su šio sprendimo 153 punkte nurodyta Komisijos pareiga. Kita vertus, reikia konstatuoti, kad, priešingai tam, ką ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamosios dalies a punkte teisingai nurodė Komisija, *Reyrolle* nebuvo skirta jos asmeninės baudos dalis už 1988–1998 m. laikotarpį, kada ji viena dalyvavo darant pažeidimą.

¹⁶⁵ Trečia, iš ginčijamo sprendimo 509 konstatuojamojoje dalyje pateiktos lentelės ir iš to paties sprendimo 2 straipsnio 1 punkto matyti, kad priešingai tam, ką ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamosios dalies c punkte *in fine* teisingai nurodė Komisija,

Siemens Österreich ir KEG nebuvo pripažintos solidariai atsakingos sumokėti dalį SEHV ir *Magrini* skirtos baudos už dvejų metų ir vieno mėnesio laikotarpį, kada šios bendrovės priklausė tai pačiai įmonei.

¹⁶⁶ Todėl reikia konstatuoti, kad pripažindama *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* solidariai atsakingas sumokėti aiškiai jų bendros atsakomybės ribas peržengiančią baudą, nepripažindama *Siemens Österreich* ir KEG solidariai atsakingų sumokėti dalį SEHV ir *Magrini* baudos ir nenurodydama *Reyrolle* sumokėti dalies jai asmeniškai skirtos baudos Komisija pažeidė bausmių ir sankcijų individualumo principą, nurodytą šio sprendimo 122 punkte.

¹⁶⁷ Todėl reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, kiek jis susijęs su SEHV ir *Magrini* skirtos baudos apskaičiavimu ir su ieškovių solidariai mokėtinų sumų nustatymu.

– Dėl neatsižvelgimo į su *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* susijusias konkrečias aplinkybes taikant šioms bendrovėms įmonės *VA Tech* pradinę baudą

¹⁶⁸ *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* tvirtina, kad dėl su jomis susijusių konkrečių aplinkybių, tai, jog Komisija joms taikė įmonei *VA Tech* nustatytą pradinę baudą, lėmė neproporcingos baudos jų indėlio į kartelį atžvilgiu skyrimą.

- 169 *Reyrolle* nurodytas argumentas (žr. šio sprendimo 109 punktą) susijęs su tuo, kad Komisija, taikydama šiai bendrovei įmonei *VA Tech* nustatytą pradinę baudą, neatsižvelgė į jos ribotas galimybes daryti žalą konkurencijai bendrojoje rinkoje, nes GQ susitarimo galiojimo laikotarpiu ji veikė tik Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje.
- 170 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pasaulinio kartelio atveju, kai be kainų nustatymo dar ir pasidalijamos rinkos, Komisija gali remtis nagrinėjamų prekių pardavimo pasauline apyvarta siekdama pradinėmis baudomis išreikšti pažeidimo pobūdį, realią įtaką rinkai ir geografinės rinkos dydį, atsižvelgiant į žymius kartelio narių dydžio skirtumus (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 197 ir 198 punktus bei 2006 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, T-329/01, Rink. p. II-3255, 87 punktą).
- 171 Nagrinėjamu atveju pirmiausia reikia pažymėti, kad Jungtinė Karalystė ir Airija sudaro didelę dalį bendrosios rinkos. Žala konkurencijai šiose rinkose negali būti vertinama kaip nežymi. Antra, reikia pastebėti, kad ieškovėms ginčijamame sprendime inkriminuojamas pažeidimas apima ir kaltinimą, kad atitinkamos įmonės pasidalijo atskiras nacionalines Europos rinkas pagal „šalių gamintojų“ sistemą. Todėl aplinkybė, kad *Reyrolle* pagal tokį neteisėtą susitarimą savo veiklą bendrojoje rinkoje apribojo pasilikdama tik savo „namų“ rinkas, negali būti pripažinta lengvinančia. Trečia, reikia priminti, kad remiantis Komisijos išvadomis, kurių ieškovės neginčijo, kartelio dalyviai patys atsižvelgė į kiekvieno iš jų pasaulinę apyvartą, kad galėtų paskirstyti individualias kvotas kartelio viduje, kurios buvo taikomos tiek Europoje, išskyrus „šalis gamintojas“, tiek pasauliniu lygiu. Iš to matyti, kad Komisija, vertindama atskirų

kartelyje dalyvavusių įmonių konkrečią įtaką, taip pat pagrįstai galėjo atsižvelgti į jų SĮDI projektų pasaulines apyvartas.

172 Todėl reikia atmesti *Reyrolle* argumentą.

173 SEHV ir *Magrini* argumentas (žr. šio sprendimo 115 punktą) yra susijęs su tuo, kad Komisija įmonei *Schneider* taikytiną pradinę baudą nustatė remdamasi jos valdomu VAS kapitalu. Kadangi *VA Technologie* VAS viduje užsiėmė įvairia su karteliu nesusijusia veikla, santykis tarp įmonei *VA Tech* ir įmonei *Schneider* taikytinų pradinių baudų neatitinka santykio tarp dukterinių bendrovių, kurias *VA Technologie* ir *Schneider Electric* perleido VAS, apyvartos iš SĮDI projektų. Todėl įmonei *Schneider* buvo nustatyta per maža pradinė bauda, palyginti su įmonei *VA Tech* nustatyta pradine bauda.

174 SEHV ir *Magrini* tvirtina, kad visiškai su SĮDI projektais nesusijusi *VA Technologie* veikla VAS viduje negali pateisinti įmonei *VA Tech* didesnės baudos nei įmonei *Schneider* skyrimo. SEHV ir *Magrini* mano, kad Komisija turėjo padalyti pradinę baudos dydį atsižvelgdama į buvusių VAS dukterinių bendrovių apyvartą iš SĮDI projektų arba į šių bendrovių kvotas kartelio viduje, kurios, remiantis ginčijamo sprendimo 144 konstatuojamojoje dalyje pateikta lentele, buvo atitinkamai 2,79% *Reyrolle* atveju ir 7,28% SEHV ir *Magrini* atveju.

175 Kalbant apie įmonei *Schneider* taikytą pradinę baudos dydį reikia pažymėti, kad jis iš tikrųjų nebuvo nustatytas kaip kitoms įmonėms, t. y. remiantis pasauline apyvarta 2003 m., nes Komisija tikriausiai manė, kad minėta įmonė tais metais jau nedalyvavo

kartelyje. Kaip nurodyta ginčijamo sprendimo 489 konstatuojamojoje dalyje *in fine*, įmonei *Schneider* taikytas pradinis baudos dydis sudarė 40% įmonės *VA Tech* pradinio baudos dydžio, nes pirmajai priklausė 40% VAS, kuri nuo 2001 m. kovo 13 d. perėmė visą su SIDI susijusią *VA Tech* grupės ir *Schneider* grupės veiklą, kapitalo. Šios dalies dydis yra atitinkamai *Reyrolle* ir SEHV su *Magrini* apyvartų rodiklis VAS įsteigimo metu.

176 SEHV ir *Magrini* argumentas turi būti atmestas dėl trijų priežasčių.

177 Pirma, šis kaltinimas iš esmės susijęs su tuo, kad Komisija diskriminavo *VA Technologie*, KEG ir *Reyrolle*, palyginti su *Schneider Electric*, SEHV ir *Magrini*. Taigi SEHV ir *Magrini* nėra naudinga pateikti šį kaltinimą. Iš tikrųjų, jei Teismas pripažintų pagrįstu šį kaltinimą ir dėl to padidintų įmonei *Schneider* nustatytą pradinę baudą, tai lemtų joms, už dalyvavimą darant pažeidimą, kol jos priklausė įmonei *Schneider*, skirtos baudos dalies padidinimą, nesumažinant baudos, joms skirtos už dalyvavimą kartelyje, kol jos priklausė įmonei *VA Tech*. Taigi tariamai padaryta Komisijos klaida buvo palanki SEHV ir *Magrini* ir dėl to negali būti ginčijama Teisme. Dėl šios priežasties šis argumentas turi būti atmestas kaip nepriimtinas.

178 Antra, tvirtinimas, kad *VA Technologie* veikla VAS viduje nebuvo susijusi su SIDI projektais, nėra pagrįstas jokiais įrodymais. Be to, SEHV ir *Magrini* net nenurodo, kokios

apimties buvo ta veikla, palyginti su veikla SĪDI srityje. Ši argumentą reikia atmesti taip pat ir dėl šios priežasties.

- 179 Trečia, pirminės individualios kvotos kartelio viduje, nurodytos ginčijamo sprendimo 144 konstatuojamojoje dalyje, ir kuriomis remiasi SEHV ir *Magrini*, buvo vėliau pakeistos. Ginčijamo sprendimo 145 konstatuojamojoje dalyje pateikta lentelė, kurioje kalbant apie neapibrėžtą laikotarpį (po to, kai 1996 m. *Alstom* perėmė AEG veiklą, susijusią su SĪDI) nurodytos 10,94% įmonės *Schneider* ir 10,3% *Reyrolle* kvotos. Ieškovių dalyvavimo kartelyje pirmojo etapo pabaigoje *Reyrolle* įtaka, palyginti su SEHV ir su *Magrini* įtaka, buvo didesnė nei pateikdamos skaičius nurodė pastarosios bendrovės, todėl minėti skaičiai turi būti atmesti kaip klaidingi.

— Dėl baudos padidinimo atsižvelgiant į pažeidimo trukmę

- 180 Pirma, *Siemens Österreich* ir KEG tvirtina, kaip tai buvo nurodyta šio sprendimo 111 punkte, kad joms skirtos baudos dydis, atsižvelgiant į joms inkriminuojamo pažeidimo trukmę, yra du kartus didesnis nei *Reyrolle*, t. y. 242 307 EUR už kiekvieną pažeidimo mėnesį *Siemens Österreich* ir KEG atveju ir 124 576 EUR už kiekvieną pažeidimo mėnesį *Reyrolle* atveju.
- 181 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad, kaip byloje T-122/07 atsiliepiame į ieškinį nurodė Komisija, Bendrijos teisėje nereikalaujama, kad atskiroms vienos įmonės bendrovėms skirtos baudos būtų proporcingos kiekvienos iš šių bendrovių dalyvavimo darant pažeidimą trukmei. Be to, *Siemens Österreich* ir KEG, ginčydama tai, kad ginčijamame

sprendime nustatyta bauda už kiekvieną dalyvavimo kartelyje mėnesį joms buvo didesnė nei *Reyrolle*, nors tuo laikotarpiu jos kontroliavo šią bendrovę, nesirėmė šiuo principu, o tik nurodė principą, pagal kurį patronuojančioms bendrovėms, solidariai atsakingoms už jų dukterinių bendrovių padarytą pažeidimą skirta bauda yra grindžiama lemiamu pirmųjų poveikiu antrosioms priimant komercinius sprendimus, ir negali būti didesnė nei minėtoms dukterinėms bendrovėms skirta bauda. Vis dėlto, kadangi atskiroms vienos įmonės bendrovėms skirtos baudos neprivalo būti proporcingos kiekvienos iš šių bendrovių dalyvavimo darant pažeidimą trukmei, toks palyginimas tarp sumos eurais už kiekvieną dalyvavimo darant pažeidimą mėnesį, taikytos dviem bendrovėms, kurių inkriminuojamo dalyvavimo darant pažeidimą trukmė skiriasi, neparodo diskriminacijos.

¹⁸² Todėl negalima teigti, kad Komisija, nustatydamą ne visiškai trukmei proporcingas baudas, peržengia jai teismų praktikoje nustatytos diskrecijos ribas (šiuo klausimu žr. 1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinelli prieš Komisiją*, T-150/89, Rink. p. II-1165, 59 punktą; 1996 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Van Megen Sports prieš Komisiją*, T-49/95, Rink. p. II-1799, 53 punktą ir 1997 m. spalio 21 d. Sprendimo *Deutsche Bahn prieš Komisiją*, T-229/94, Rink. p. II-1689, 127 punktą).

¹⁸³ Antra, *Siemens Österreich* ir KEG šiuo klausimu nurodo prieštaravimą tarp ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies ir ją grindžiant nurodytų motyvų. Tačiau, kaip byloje T-122/07 atsiliepime į ieškinį nurodė Komisija, iš gairių netiesiogiai, tačiau aiškiai išplaukia, kad jų pagrindu apskaičiuotos baudos niekada nebūna proporcingos trukmei. Priešingai, tai, kad pagal gairių 1 punkto B dalį pagrindinę baudą sudaro pradinės baudos, nustatytos remiantis tik pažeidimo sunkumu, ir padidinimo už trukmę suma, rodo, jog dydis už kiekvieną dalyvavimo darant pažeidimą mėnesį ilgėjant pažeidimo trukmei palaipsniui mažėja, nes pradinės baudos santykinis nekintamas dydis šioje sumoje mažės taikant didesnę padidinimą dėl trukmės. Kadangi Komisija keletą kartų ginčijamame sprendime nurodė, kad ji baudas apskaičiavo remdamasi savo gairėmis,

o tai atitinka jos nusistovėjusią praktiką šioje srityje, baudai už kiekvieną dalyvavimo darant pažeidimą mėnesį mažėjant, kai ilgėja pažeidimo trukmė, negali kilti klausimas dėl ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies iš ją grindžiant nurodytų motyvų prieštaravimo ar nevientisumo.

184 Taigi šį argumentą reikia atmesti.

— Dėl 10 % apyvartos ribos

185 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 107 punkte, *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* tvirtina, kad ginčijamame sprendime Komisija nesilaikė 10 % apyvartos ribos, numatytos Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje.

186 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kalbant apie Reglamento Nr. 2003/1 23 straipsnio 2 dalyje numatytos maksimalios ribos taikymą, tai, jog keletas bendrovių turi solidariai sumokėti baudą todėl, kad jos sudaro įmonę EB 81 straipsnio prasme, nereiškia, jog kiekvienos pareiga yra apribota 10 % nuo jos praėjusių verslo metų metinės apyvartos. Iš tikrųjų pagal nusistovėjusią teismų praktiką 10 % maksimali riba šios nuostatos prasme turi būti apskaičiuojama atsižvelgiant bendrai į visų bendrovių, sudarančių vieną ekonominį subjektą, veikiančių kaip įmonė EB 81 straipsnio prasme, apyvartą, nes tik visų bendrovių bendra apyvarta gali būti nagrinėjamos įmonės dydžio ir ekonominės

galios rodiklis (122 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 528 ir 529 punktai bei minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 90 punktas).

187 Priešingai nei tvirtina ieškovės, įmonės sąvoka pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 ir 3 dalis nesiskiria nuo įmonės sąvokos EB 81 straipsnio 1 dalies prasme. Todėl kelių grupės, sudarančios įmonę minėtų nuostatų prasme, bendrovių solidarios atsakomybės atveju ši riba nenustatoma pagal mažiausią apyvartą turinčios bendrovės duomenis.

188 Šio sprendimo 158 punkte minėtas Sprendimas *Aristrain prieš Komisiją*, kuriuo remiasi ieškovės, negali paneigti šios išvados. Iš tikrųjų byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, Komisija konstatavo dviejų tai pačiai grupei priklausančių bendrovių dalyvavimą darant pažeidimą, tačiau baudą skyrė tik vienai iš jų nurodydama, kad ši bauda skiriama atsižvelgiant ir į kitos bendrovės elgesį. Kadangi Komisija nenurodė tokio ginčijamo sprendimo adresato pasirinkimo motyvų ir, be kita ko, neįrodė, kad bendrovė, kuriai buvo skirta bauda, vadovavo kitai bendrovei, Teisingumo Teismas iš dalies panaikino ginčijamą sprendimą dėl nepakankamų motyvų (minėto Sprendimo *Aristrain prieš Komisiją* 93–100 punktai). Taigi Teisingumo Teismas minėtame sprendime ne prieštaravo, kad visoms vieną įmonę sudarančioms bendrovėms būtų taikoma 10 % visos šios įmonės apyvartos riba, o tik priminė, kad Komisija turi įrodyti faktines aplinkybes, kurios leistų kelias įmones pripažinti vienu ekonominiu vienetu.

189 Nagrinėjamu atveju, kaip buvo priminta šio sprendimo 138 punkte, neginčijama, kad *Reyrolle*, *SEHV* ir *Magrini* kartelio veikimo pabaigoje kartu su *Siemens Österreich* ir *KEG*, atitinkamai jų teisių perėmėjomis, sudarė vieną ir tą pačią įmonę. Todėl

Komisija iš esmės galėjo remtis bendra šios įmonės apyvarta apskaičiuodama 10 % ribą kiekvienai minėtą įmonę sudarančiai bendrovei skirtiną baudą.

¹⁹⁰ Be to, *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* nurodo Pirmosios instancijos teismo praktiką, pagal kurią, kai ekonominis vienetas, dalyvavęs darant pažeidimą, nuo pažeidimo nutraukimo iki šį pažeidimą sankcionuojančio sprendimo priėmimo yra išformuojamas, visi sprendimo adresatai turi teisę į individualią 10 % apyvartos ribą (90 punkte minėto 2005 m. birželio 15 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 390 punktas). Iš to jos sprendžia, kad 10 % riba remiantis bendra ekonominio vieneto apyvarta gali būti apskaičiuojama tik tuo atveju, jei šis ekonominis vienetas nepakinta nuo pažeidimo momento iki Komisijos sprendimo priėmimo. Todėl jos mano, kad, kai ekonominis vienetas po pažeidimo išaugo, 10 % riba turi būti apskaičiuojama atskirai kiekvienai bendrovei.

¹⁹¹ Šis argumentas turi būti atmestas, nes ekonominis vienetas ginčijamame sprendime apibūdinamas kaip „VA Tech“ ir apimantis *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini*, neišaugo nuo pažeidimo nutraukimo iki ginčijamo sprendimo priėmimo. Iš tikrųjų visos kartelio pabaigoje, t. y. 2004 m. gegužės 11 d. jam priklausiusios ieškovės šiam ekonominiam vienetai priklausė (nepaisant to, kad keletas iš jų pakeitė pavadinimus ar, kaip VAS atveju, buvo prijungtos prie kitų bendrovių) ir 2007 m. sausio 24 d., t. y., kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas.

¹⁹² Todėl reikia atmesti argumentą, susijusį su 10 % apyvartos ribos viršijimu *Reyrolle*, SEHV ir *Magrini* atveju.

b) Dėl penkto kaltinimo, susijusio su aplinkybe, kad Komisija neteisingai *Reyrolle* pripažino atsakinga kartu su jos patronuojančia bendrove

Šalių argumentai

¹⁹³ *Reyrolle* tvirtina, kad nuo 2002 m. jos darbuotojai nedalyvavo susitarimų koordinavimo sistemoje ir kad su karteliu ji buvo susijusi tik kaip „VAS sudėtinė dalis“. Dukterinės bendrovės gali būti pripažintos atsakingos už antikonkurencinius veiksmus tik tada, kai jos asmeniškai juos vykdo. Taigi dukterinės bendrovės negali būti pripažintos atsakingos už patronuojančios bendrovės elgesį. Todėl ieškovei negalėjo būti skirta bauda už antrą pažeidimo etapą, t. y. už 2002–2004 m. laikotarpį.

¹⁹⁴ Komisija atmeta *Reyrolle* argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

¹⁹⁵ Pirmiausia reikia pažymėti, kad šis *Reyrolle* kaltinimas keliamas dėl per daug formalaus jai ginčijamame sprendime inkriminuojamo pažeidimo supratimo. Iš tikrųjų dalyvavimas kartelio susitikimuose smerktinas tik kaip išorinis dalyvių valios veikti kartu ir jų išipareigojimų pagal kartelio viduje sudarytas neteisėtas sutartis išreiškimas. *Reyrolle* netvirtino atsiribojusi nuo šių susitarimų ar nuo viso kartelio, ar kad vykdydama komercinę veiklą nebesilaikė kartelio taisyklių ir konkrečių susitarimų dėl SIDI projektų. Todėl net jei po VAS įsteigimo *Reyrolle* kartelio susitikimuose nebuvo

daugiau atstovaujama jos darbuotojams, tai neįrodo, kad ji, kaip juridinis asmuo, nedarė EB 81 straipsnio 1 dalyje numatyto pažeidimo.

¹⁹⁶ Antra, tai, kad patronuojančiai bendrovei priskiriamas jos dukterinės bendrovės elgesys, nes ji sprendavo dėl pastarosios elgesio priimant komercinius sprendimus, nereiškia, jog minėta patronuojanti bendrovė vietoj savo dukterinės bendrovės turi būti laikoma šio elgesio autore. Kitaip tariant, patronuojančios bendrovės atsakomybė už dukterinės bendrovės elgesį neatleidžia pastarosios bendrovės nuo jos, kaip juridinio asmens, asmeninės atsakomybės ir ji lieka asmeniškai atsakinga už savo antikonkurencinį elgesį.

¹⁹⁷ Todėl reikia atmesti šį kaltinimą.

c) Dėl šešto kaltinimo, susijusio su *ne bis in idem* principo pažeidimu

Šalių argumentai

¹⁹⁸ *Siemens Österreich* ir KEG tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 punkto ii papunkčiu pažeidžiamas *ne bis in idem* principas, nes dėl minėto punkto jos gali būti du kartus baudžiamos už tą patį pažeidimą. Iš ginčijamo sprendimo 487 ir 505 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija planavo skirti 22 050 000 EUR baudą

įmonei *VA Tech*. Vėliau Komisija savo nuožiūra paskirstė šią baudos sumą atskiriems juridiniams asmenims, sudariusiems minėtą įmonę, kai buvo nutrauktas pažeidimas. Tačiau dėl šio paskirstymo gali susidaryti situacija, kai *VA Tech* grupė, o iš esmės *Siemens Österreich* ir *KEG*, kurios vienintelės iš šios grupės bendrovių turi pakankamai finansinių išteklių, už tą pati pažeidimą turės sumokėti papildomą 4 500 000 EUR baudą, jei *Schneider Electric*, kaip ji pati nurodė, atsisakys mokėti baudą, kuri jai buvo skirta solidariai su *SEHV* ir *Magrini*.

¹⁹⁹ Be to, *SEHV* ir *Magrini* neteisėtas elgesys 1988–2000 m. laikotarpiu buvo sankcionuotas du kartus, nes už šį laikotarpį buvo padidinta tiek *Reyrolle* atsakomybė – jos pradinė bauda buvo nustatyta atsižvelgiant į *SEHV* ir *Magrini* apyvartą – tiek pastarųjų bendrovių solidari su *Schneider Electric* atsakomybė.

²⁰⁰ Komisija atmets šiuos šalių argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

²⁰¹ Pirmiausia reikia pažymėti, kad *Siemens Österreich* ir *KEG* nėra suinteresuotos pateikti šį kaltinimą, nes tai nėra su jomis asmeniškai susiję. Iš tikrųjų pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 punktą joms solidariai su *Reyrolle* buvo skirta tik 12 600 000 EUR bauda. Jos nėra solidariai atsakingos už *SEHV* ir *Magrini* skirtos baudos sumokėjimą. Todėl jei *SEHV* ir *Magrini* atžvilgiu *Schneider Electric* pateiktų atgėžtinį reikalavimą, tai nepadidintų *Siemens Österreich* ir *KEG* mokėtinos sumos. Kalbant apie pastarųjų

bendrovių tvirtinimą, kad jos vienintelės iš *VA Tech* grupės bendrovių turi pakankamai finansinių išteklių, reikia pridurti, kad nei ginčijamame sprendime, nei Bendrijos teisėje nenumatyta, kad jei sprendimo, kuriuo skiriama bauda, adresatas neturi pakankamai lėšų, jo patronuojanti bendrovė turi už jį sumokėti baudą.

202 Antra, kaip buvo konstatuota šio sprendimo 167 punkte, reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnį, kiek jis susijęs su SEHV ir *Magrini* skirtos baudos apskaičiavimu ir su bendrovių, sudariusių įmonę *VA Tech*, solidariai mokėtinų sumų nustatymu. Todėl šis *Siemens Österreich* ir KEG kaltinimas prarado dalyką.

203 Trečia, tai, kad į SEHV ir *Magrini* apyvartą gali būti atsižvelgta tiek nustatant *Reyrolle* pradinę baudą, taip pat ir už 1988–2000 m. laikotarpį, kuomet ji nepriklausė tai pačiai įmonei kaip ir SEHV ir *Magrini*, tiek apskaičiuojant pastarosioms bendrovėms skirtiną baudą už tą patį laikotarpį, yra neišvengiama pasekmė aplinkybės, kad aptariamam laikotarpiu minėtos bendrovės priklausė ne tai pačiai įmonei Bendrijos konkurencijos teisės prasme. Vis dėlto tai nėra dviguba sankcija už tą patį pažeidimą nei *Reyrolle*, nei įmonei *VA Tech*, nes už 1988–2000 m. laikotarpį įmonė *VA Tech* ir įmonė *Schneider* yra nubaustos atskirai.

204 Todėl reikia atmesti šį kaltinimą.

d) Dėl septinto kaltinimo, susijusio su baudos nesumažinimu

Šalių argumentai

²⁰⁵ *Siemens Österreich* ir KEG tvirtina, kad ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 punkto ii papunkčiu pažeidžiamos gairėse, teismų praktikoje ir pranešime dėl bendradarbiavimo nustatytos su lengvinančiomis aplinkybėmis susijusios taisyklės. Konkrečiai jos nurodo, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog jos 2004 m. sausio 21 d. dar iki Komisijos įsikišimo savanoriškai pasitraukė iš kartelio, nutraukdamos visus konkurencijos normoms prieštaraujančius kontaktus su kitais kartelio nariais vykstant patikrinimams, į pasyvų įmonės *VA Tech* vaidmenį kartelyje, į jų aktyvų bendradarbiavimą per administracinę procedūrą ir į tai, kad jos visada pripažino įmonės *VA Tech* dalyvavimą kartelyje nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2004 m. kovo mėnesio.

²⁰⁶ Komisija ginčija *Siemens Österreich* ir KEG argumentus.

Bendrojo Teismo vertinimas

— Dėl lengvinančių aplinkybių

- ²⁰⁷ Reikia priminti, jog gairių 3 punkte numatyta, kad pagrindinis baudos dydis sumažinamas dėl „tokių lengvinančių aplinkybių“: išimtinai pasyvaus arba „pamėgdžijimo“ vaidmens vykdant pažeidimą, pažeidimo nutraukimo vos Komisijai įsikišus.
- ²⁰⁸ Reikia konstatuoti, kad gairėse imperatyviai nenurodytos lengvinančios aplinkybės, į kurias Komisija privalo atsižvelgti. Todėl Komisija, bendrai vertindama bet kokią baudų sumažinimą, turi tam tikrą diskreciją atsižvelgti į lengvinančias aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 8 d Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dalmine prieš Komisiją*, T-50/00, Rink. p. II-2395, 326 punktą).
- ²⁰⁹ Nagrinėjamu atveju pirmiausia dėl ieškovių tvirtinimo, jog jos nuo 2004 m. sausio 21 d. savanoriškai pasitraukė iš pažeidimo, pakanka priminti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 77–81 punktuose pateiktų išvadų, Komisija pagrįstai galėjo konstatuoti, jog ieškovės dalyvavo kartelyje iki 2004 m. gegužės 11 dienos.
- ²¹⁰ Antra, dėl gairių 3 punkte nurodytos aplinkybės „pažeidimo nutraukimas vos Komisijai įsikišus“ *Siemens Österreich* ir KEG kaltinimas taip pat turi būti atmestas.

- 211 Iš tikrųjų Komisija visiškai neprivalo, naudodamasi savo diskrecija, sumažinti baudos už akivaizdaus pažeidimo nutraukimą, nesvarbu, ar šis pažeidimas nutrauktas prieš jai įsikišant, ar vėliau (90 punkte minėto 2005 m. birželio 15 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 292 punktą).
- 212 Nagrinėjamu atveju aptariamas pažeidimas neginčijamai buvo akivaizdus pažeidimas, nes tai buvo slaptas kartelis, kuriame buvo nustatomos kainos ir dalijamasi rinkomis. Tokio tipo kartelis yra aiškiai draudžiamas EB 81 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose ir yra labai sunkus pažeidimas, kaip tai teisingai konstatavo Komisija ginčijamo sprendimo 479 konstatuojamojoje dalyje. Taigi *Siemens Österreich* ir KEG nepagrįstai priekaištauja Komisijai nesumažinus joms baudos dėl jų pasitraukimo iš kartelio iki tyrimo pradžios.
- 213 Net jei praeityje Komisija laikė savanorišką pažeidimo nutraukimą lengvinančia aplinkybe, ji, taikydama gaires, turi teisę atsižvelgti į tai, kad nors labai sunkių akivaizdžių pažeidimų neteisėtumas buvo pripažintas iš pat pradžių, patvirtinus Bendrijos konkurencijos politiką, jie yra pakankamai dažni, ir todėl manyti, kad reikėtų atsisakyti šios liberalios praktikos ir nebeatsilyginti už tokio pažeidimo nutraukimą baudos sumažinimu (90 punkte minėto 2005 m. birželio 15 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 294 punktą ir jame nurodyta teismų praktika). Bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas net įgyvendindamas savo neribotą kompetenciją nemato reikalo keisti šį Komisijos vertinimą.
- 214 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, aplinkybė, kad įmonė *VA Tech* sudariusios bendrovės pasitraukė iš kartelio vos Komisijai įsikišus, negali būti pripažinta lengvinančia.

- 215 Trečia, reikia taip pat atmesti *Siemens Österreich* ir KEG argumentus dėl gairių 3 punkte nurodytos aplinkybės „išimtinai pasyvus arba“pamėgdžijimo,, vaidmuo vykdant pažeidimą“
- 216 Visų pirma, *Siemens Österreich* ir KEG nurodo, kad jos nedalyvavo rengiant anti-konkurencinius susitarimus. Tačiau šiuo klausimu Komisija ginčijamame sprendime konstatavo, kad *Reyrolle*, *Magrini* ir *Schneider Electric*, kaip SEHV teisinių pirmtakių atstovės, dalyvavo rengiant susitarimus, kuriais buvo sukurtas kartelis, ir kartu steigė šį kartelį. Šiame kontekste reikia pažymėti, kad GQ susitarimo 1 priede, kuriame pateikiamas kartelio steigėjų narių sąrašas ir jų kodai, nurodyti, be kita ko, „13“, „26“ ir „32“ numeriai, o Komisija konstatavo, ir to neginčijo ieškovės, kad šie numeriai buvo suteikti, atitinkamai *Reyrolle*, *Schneider* grupei ir *Magrini*. Kadangi *Siemens Österreich* ir KEG iš esmės neginčijo išvados, kad jų dukterinės bendrovės dalyvavo rengiant GQ susitarimą, šis argumentas turi būti atmestas.
- 217 Antra, *Siemens Österreich* ir KEG tvirtina, kad įmonė *VA Tech* kitų kartelio narių buvo apgauta pirmiausia ją įtikinant, kad 2000 m. gruodžio mėn. kartelis buvo išardytas, o jos dalyvavimo kartelyje antrojo etapo metu kiti kartelio nariai aptarinėjo SIDI projektus be jos žinios.
- 218 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, jog aplinkybė, kad įmonė *VA Tech*, kurios dalyvavimą kartelyje, t. y. darant pažeidimą, kuris, kaip buvo priminta šio sprendimo 211 punkte, yra labai sunkus, Komisija įrodė, buvo apgaulinėjama kitų kartelio narių, kurie tokiu būdu siekė papildomos naudos nei ta, kurią būtų gavę pagal minėto

kartelio susitarimus, neleidžia konstatuoti, kad šios įmonės pažeidimas buvo mažiau sunkus. Taigi tokios aplinkybės nėra lengvinančios ir neįrodo minėtos įmonės išimtinai pasyvaus arba „pamėgdžiojimo“ vaidmens kartelyje.

— Dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo

- ²¹⁹ Pagal teismų praktiką baudų sumažinimas pažeidimus padariusių įmonių bendradarbiavimo atveju Bendrijos teisėje grindžiamas teiginiu, kad toks bendradarbiavimas palengvina Komisijos užduotį nustatyti pažeidimą ir prireikus jį nutraukti (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 399 punktą; 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BPB de Eendracht prieš Komisiją*, T-311/94, Rink. p. II-1129, 325 punktą; Sprendimo *Finnboard prieš Komisiją*, T-338/94, Rink. p. II-1617, 363 punktą ir Sprendimo *Mayr-Melnhof prieš Komisiją*, T-347/94, Rink. p. II-1751, 330 punktą).
- ²²⁰ Kaip nurodyta pranešimo dėl bendradarbiavimo 29 punkte, pranešimas įmonėms, norinčioms pranešti apie kartelį, sukelia teisėtų lūkesčių, kuriais jos remsis. Dėl tokių teisėtų lūkesčių, kurių pagal šį pranešimą gali turėti su Komisija pageidaujanti bendradarbiauti įmonės, atsiradimo Komisija, nustatydamą *Siemens Österreich* ir KEG skirtinos baudos dydį ir vertindama įmonių bendradarbiavimą su ja, yra įpareigota paisyti pranešimo (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2006 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Daichi Pharmaceutical prieš Komisiją*, T-26/02, Rink. p. II-713, 147 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

- 221 Neperžengdama pranešime nubrėžtų ribų, Komisija naudojasi savo plačia diskrecija įvertinti, ar informacija arba dokumentai, kuriuos įmonė pateikė savanoriškai, suteikė papildomos vertės minėto pranešimo 22 punkto prasme, ir ar, remiantis šiuo pranešimu, įmonei reikia sumažinti baudą (pagal analogiją žr. 219 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 393 ir 394 punktus bei 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją*, T-259/02–T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 532 punktą). Šiam vertinimui taikoma ribota teisminė kontrolė.
- 222 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad *Siemens Österreich* ir KEG neįrodo, jog jų įnašas turėjo svarbią papildomąją vertę Komisijos turimų įrodymų apie įtariamą pažeidimą atžvilgiu pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punkto prasme. Iš tikrųjų minėtos ieškovės turi konkrečiai nurodyti, kokią jos pateikė informaciją Komisijai ir kaip ši informacija palengvino Komisijos užduotį nustatant nagrinėjamas aplinkybes.
- 223 Nagrinėjamu atveju *Siemens Österreich* ir KEG tvirtina, kad kalbant apie 2002–2004 m. laikotarpį *VA Tech* grupė parengė SIDI projektą ir susitikimų sąrašą, konkrečiai nurodydama, kuriuose susitikimuose dalyvavo VAS ir jos dukterinės bendrovės ir kokie konkretūs SIDI projektai per jas buvo aptariamai. Aplinkybė, kad ši informacija padėjo Komisijai surinkti įmonės *VA Tech* ir kitų įmonių padaryto pažeidimo įrodymus išplaukia iš to, kad Komisija iš *VA Tech* grupės nurodytų faktinių aplinkybių dalių atkūrė visumą, kaip, pavyzdžiui, ginčijamo sprendimo 163 konstatuojamojoje dalyje.
- 224 Tačiau Komisija, kuri neneigia pasinaudojusi *VA Tech* grupės pateikta informacija, ginčijamo sprendimo 539, 541 ir 542 konstatuojamosiose dalyse konstatavo, kad iš esmės ji jau žinojo šias aplinkybes ir kad *VA Tech* grupė nepateikė įrodymų, kurie

padidintų jos galimybes įrodyti aptariamas faktines aplinkybes. Komisija taip pat atsižvelgė į tai, kad *VA Tech* grupė neigė tam tikras faktines aplinkybes, kurios, jos manymu, jau buvo įrodytos, ir pateikė prieštarigus paaiškinimus, kurie nepalengvino Komisijos užduoties darant išvadas.

225 Iš ginčijamo sprendimo 163 konstatuojamosios dalies, vienintelės ginčijamo sprendimo vietos, kurioje, *Siemens Österreich* ir KEG nuomone, Komisija rėmėsi *VA Tech* grupės pateikta informacija, matyti, kad tvirtinimas, pagal kurį Komisija iš *VA Tech* grupės „nurodytų faktinių aplinkybių dalių, atkūrė visumą“, yra perdėtas. Vienintelė aplinkybė, dėl kurios Komisija aiškiai nurodė *VA Tech* grupės pareiškimą, pateiktą remiantis pranešimu dėl bendradarbiavimo, yra tai, kad keletas SĮDI projektų grupių Europoje ir už jos ribų buvo aptariamos nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2004 m. vasario mėnesio. Net pripažinus, kad šių ieškovių tvirtinimas, pagal kurį jos Komisijai leido pirmą kartą nuo 2002 m. atskirti Europos projektų grupes „EP“ nuo kitų grupių „P“, yra pagrįstas, šios informacijos papildoma vertė negali būti pripažinta ženklia pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punkto prasme.

226 *Siemens Österreich* ir KEG nei nurodė, kaip Komisijos ginčijama informacija galėjo padėti jai įrodyti nagrinėjamas aplinkybes, nei įvardijo kitus jų pateiktus įrodymus, kurie galėjo padėti Komisijai.

227 Iš to matyti, kad atsižvelgiant į Komisijai šio sprendimo 221 punkte nurodytoje teismų praktikoje pripažintą diskreciją vertinti, negalima jai priekaištauti neteisėtai atsisakius *Siemens Österreich* ir KEG sumažinti joms skirtinas baudas.

228 Todėl reikia atmesti šį kaltinimą.

B — Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su esminių procesinių reikalavimų nesilaikymu, o konkrečiai su ieškovių teisės apklausti kaltinimo liudytoją, išplaukiančios iš EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punkto, ir teisės į teisingą procesą pažeidimu

Šalių argumentai

229 Ieškovės iš esmės tvirtina, kad Komisija pažeidė jų teisę apklausti kaltinimo liudytoją, kuri nurodyta tarp procesinių garantijų EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punkte, ir teisę į teisingą procesą. Konstatuodama, kad įmonė *VA Tech* nuo 2002 m. balandžio 1 d. per VAS atnaujino savo dalyvavimą kartelyje, Komisija rėmėsi M., t. y. pagrindinio ABB liudytojo pareiškimais, prieš tai neužtikrinusi jų teisės apklausti ar nurodyti apklausti šį pagrindinį liudytoją. Ši procesinė garantija ypač svarbi, nes aptariamasis liudytojas nagrinėjamu atveju buvo suinteresuotas, kad ieškovės būtų nubaustos griežtai, nes konkuruojanti įmonė, kuriai jis atstovauja, buvo atleista nuo baudos pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, o pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį jis bet kuriuo atveju neįpareigotas sakyti tiesos.

230 Ieškovės pažymi, kad šie principai taikomi ir procedūrai Komisijoje kartelių srityje, nes nors tai ir nėra baudžiamasis procesas teisme, teisinis baudų Reglamento Nr. 1/2003 prasme pobūdis buvo pripažintas kaip baismė plačiąja prasme. Bet kuriuo

atveju apklausiant minėtą liudytoją vykstant procesui Bendrajame Teisme negalima ištaisyti šios klaidos.

²³¹ Komisija nesutinka su ieškovių argumentais.

Bendrojo Teismo vertinimas

²³² Pagal nusistovėjusią teismo praktiką pagrindinės teisės yra sudedamoji bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Bendrijos teismas, dalis (1996 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo nuomonė, Rink. p. I-1759, 33 punktas ir 1997 m. gegužės 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kremzow*, C-299/95, Rink. p. I-2629, 14 punktas). Šiuo tikslu Teisingumo Teismas vadovaujasi valstybių narių bendromis konstitucinėmis tradicijomis ir gairėmis, nustatytomis tarptautiniuose dokumentuose žmogaus teisių apsaugos srityje, kuriuos priimant valstybės narės bendradarbiavo ar prie kurių prisijungė. EŽTK šiuo atžvilgiu turi ypatingą reikšmę (1986 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Johnston*, 222/84, Rink. p. 1651, 18 punktas ir minėto Sprendimo *Kremzow* 14 punktas). Pagal ES 6 straipsnio 2 dalį Sąjunga gerbia pagrindines teises, kurios užtikrintos EŽTK ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, kaip bendrieji Bendrijos teisės principai.

²³³ Todėl reikia išnagrinėti, ar, atsižvelgiant į šiuos argumentus, Komisija pažeidė pagrindinį Bendrijos teisės principą, t. y. užtikrinti teisę į gynybą (1983 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, 7 punktas), nesuteikdama ieškovėms galimybės tiesiogiai apklausti liudininko M.

234 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pagal šį principą reikalaujama, kad atitinkamoms įmonėms ir įmonių asociacijoms būtų suteikta galimybė jau per administracinę procedūrą pareikšti savo nuomonę dėl Komisijos nurodomų faktų, kaltinimų ir aplinkybių teisingumo bei reikšmingumo (žr. 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Avebe prieš Komisiją*, T-314/01, Rink. p. II-3085, 49 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką). Tačiau pagal minėtą principą nereikalaujama, kad būtų suteikta šioms įmonėms galimybė pačioms per administracinę procedūrą apklausti Komisijos jau apklaustą liudininką (šiuo klausimu žr. 52 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 200 punktą).

235 Todėl reikia atmesti antrąjį ieškovių pagrindą

II — Dėl prašymų pakeisti ginčijamą sprendimą

236 Kaip matyti iš šio sprendimo 65–72 punktų, ginčijamo sprendimo 1 straipsnis turi būti panaikintas tiek, kiek jame konstatuojama, kad ieškovės dalyvavo darant EB 81 straipsnyje ir EEE susitarimo 53 straipsnyje numatytą pažeidimą nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki birželio 30 dienos. Todėl visoms ieškovėms trimis mėnesiais sutrumpėja pažeidimo trukmė, palyginti su ginčijamame sprendime nurodyta trukme.

237 Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 137–167 punktų, ginčijamo sprendimo 2 straipsnis turi būti panaikintas tiek, kiek jis susijęs su SEHV ir *Magrini* skirtinos baudos apskaičiavimu ir su ieškovių solidariai mokėtinų sumų nustatymu.

- 238 Šiuo klausimu reikia priminti, kad jei įmonės nurodytų pagrindų dėl Komisijos sprendimo jai paskirti baudą už Bendrijos konkurencijos normų pažeidimą neteisėtumo nagrinėjimas atskleidė neteisėtumą, Bendrasis Teismas turi nuspręsti, ar naudodamasis savo neribota kompetencija jis privalo pakeisti ginčijamą sprendimą (2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland prieš Komisiją*, T-59/02, Rink. p II-3627, 443 punktas).
- 239 Ieškovės Bendrojo Teismo prašė sumažinti joms skirtas baudas, kad jos neviršytų 1 980 000 EUR *Siemens Österreich* ir KEG atžvilgiu, 1 100 000 EUR *Reyrolle* ir *Magrini* atžvilgiu ir 2 750 000 EUR SEHV atžvilgiu.

A — Dėl SEHV ir *Magrini* skirtų baudių

- 240 Bendrasis Teismas mano, kad reikia pakeisti ginčijamo sprendimo dalį, susijusią su SEHV ir *Magrini* skirtų baudių apskaičiavimu ir su jų bei kitų bendrovių, su kuriomis jų dalyvavimo kartelyje laikotarpiu jos sudarė įmonę Bendrijos konkurencijos teisės prasme, solidariai mokėtinų sumų nustatymu.
- 241 Tiek Komisija, tiek ieškovės savo rašytiniuose pareiškimuose ir (arba) posėdyje tvirtino, kad nagrinėjamu atveju buvo keletas galimybių apskaičiuoti baudas. Šiuo klausimu reikia įvertinti įvairius argumentus. Pirma, bendrovių atsakomybė už dalyvavimą darant pažeidimą iš esmės turi būti išreikšta viena bauda, apskaičiuota įvertinant visus bendrovės dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpius. Antra, atskirų bendrovių, kartelio veikimo laikotarpiu priklausiusių tai pačiai įmonei, baudos turi būti apskaičiuotos atsižvelgiant į šios įmonės ekonominę galią paskutiniaisiais visais jos dalyvavimo darant pažeidimą metais, kad būtų užtikrintas baudos pakankamai atgrasantis poveikis. Trečia, tokiu atveju, kaip nagrinėjamas šioje byloje, kai tam tikros bendrovės iš pradžių sudarė vieną, o vėliau kitą įmonę, kurioms, be kita ko, buvo nustatytos

skirtingo dydžio pradinės baudos, šioms bendrovėms reikia skirti dviejų atskirų dydžių už atitinkamą jų priklausymo šioms dviem įmonėms laikotarpį sudėtinę baudą, kad būtų tinkamai nustatytos bendrovių, kurioms gali būti priskirtas pažeidimas, solidariai mokėtinos sumos.

²⁴² Todėl reikia nustatyti SEHV ir *Magrini* dviejų atskirų dydžių sudėtinę baudą už kiekvieną pažeidimo laikotarpį, kada jos buvo kontroliuojamos iš pradžių *Schneider Electric*, o vėliau *VA Technologie*.

²⁴³ Kalbant apie 2002 m. liepos 1 d.–2004 m. gegužės 11 d. laikotarpį, kada SEHV ir *Magrini* buvo kontroliuojamos *VA Technologie*, Komisija ginčijamame sprendime įmonei *VA Tech* nustatė pradinę 9 000 000 EUR baudą. Kaip matyti iš šio sprendimo 122–136 ir 203 punktų, ieškovių argumentai negali paneigti šio dydžio.

²⁴⁴ Iš ginčijamo sprendimo 492 konstatuojamosios dalies matyti, kad dėl pažeidimo trukmės Komisija remdamasi gairėmis padidino pradinės baudas 10% už kiekvienus nepertraukiamus pažeidimo metus ir 5% už kiekvieną papildomą šešių mėnesių ar ilgesnį, tačiau trumpesnį nei vieni metai laikotarpį. Todėl įmonės *VA Tech* pradinė 9 000 000 EUR bauda atsižvelgiant į vienu metų ir dešimties mėnesių pažeidimo trukmę, t. y. nuo 2002 m. liepos 1 d. iki 2004 m. gegužės 11 d., turi būti padidinta 15%,

todėl pagrindinė įmonės *VA Tech* bauda yra 10 350 000 EUR (9 000 000 + 1 350 000), kuri, nesant nei sunkinančių, nei lengvinančių aplinkybių, atitinka skirtiną baudą.

²⁴⁵ Šią baudą solidariai turi sumokėti *Reyrolle*, *Siemens Österreich* ir KEG, SEHV ir *Magrini*, kurios minėtu laikotarpiu sudarė įmonę Bendrijos konkurencijos teisės prasme. Atsižvelgiant į šio sprendimo 158 ir 159 punktuose nurodytus argumentus, šios solidarios bendraskolės šią 10 350 000 EUR sumą tarpusavyje pasidalija į penkias lygias dalis.

²⁴⁶ Kalbant apie baudą už 1988 m. balandžio 15 d.–2000 m. gruodžio 13 d. laikotarpį, kada SEHV ir *Magrini* priklausė *Schneider* grupei, Komisija ginčijamame sprendime įmonei *Schneider* nustatė 3 600 000 EUR pradinę baudą. Kaip šio sprendimo 176–179 punktuose buvo konstatuota, SEHV ir *Magrini* argumentai negali paneigti šio dydžio. Remiantis gairėmis ši pradinė bauda atsižvelgiant į dvylikos metų ir septynių mėnesių pažeidimo trukmę turi būti padidinta 125 %, todėl pagrindinė įmonės *Schneider* bauda yra 8 100 000 EUR (3 600 000 + 4 500 000), kuri, nesant nei sunkinančių, nei lengvinančių aplinkybių, atitinka skirtiną baudą.

²⁴⁷ Šią baudą solidariai turi sumokėti *Schneider Electric*, SEHV ir *Magrini*, kurios minėtu laikotarpiu sudarė įmonę Bendrijos konkurencijos teisės prasme. Atsižvelgiant į šio sprendimo 158 punkte nurodytą principą, šios solidarios bendraskolės šią 8 100 000 EUR sumą tarpusavyje pasidalija į tris lygias dalis.

- 248 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad bendras *Schneider Electric* skirtinos baudos dydis išlieka toks pats kaip ir ginčijamame sprendime. Šios baudos solidariai mokėtinų sumų paskirstymas *Schneider Electric* yra palankesnis nei nustatytas ginčijamame sprendime. Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad tai, jog *Schneider Electric* nebuvo išklaudyta, netrukdo pakeisti ginčijamo sprendimo, kaip nurodyta 246 punkte.
- 249 Antra, Bendrasis Teismas nemano, kad reikėtų pritarti Komisijos argumentams, kuriais grindžiamas jos sprendimas ginčijamame sprendime nurodyti SEHV ir *Magrini* sumokėti tik dalį įmonės *Schneider* baudos, atitinkančią padidinimą dėl pažeidimo trukmės.
- 250 Iš tikrųjų nurodymas *Schneider Electric* sumokėti sumą, kurios neturi mokėti SEHV ir *Magrini*, suponuoja, kad Komisija jai pateikia papildomą kaltinimą, kuris peržengia jos (buvusių) dukterinių bendrovių SEHV ir *Magrini* dalyvavimo darant pažeidimą ribas arba yra susijęs su ilgesniu laikotarpiu.
- 251 Tačiau ginčijamame sprendime apie tokį papildomą kaltinimą nekalbama. Iš tikrųjų Komisija byloje T-124/07 atsiliepimo į ieškinį 29 punkte nurodė, jog „iš principo galima *Schneider [Electric]* skirti individualią baudą už jos individualų elgesį“. Tačiau nei ginčijamame sprendime, nei savo Bendrajam Teismui pateiktuose procesiniuose dokumentuose ji nenurodė, koks tas individualus *Schneider Electric* elgesys ir kuo toks elgesys skiriasi nuo elgesio, už kurį ji buvo pripažinta atsakinga dėl jos (buvusių) dukterinių bendrovių dalyvavimo kartelyje. Be to, Komisija, atsakydama į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus, pati nurodė, kad ši „individualaus elgesio“ nuoroda neturėtų būti suprantama kaip kaltinimas *Schneider Electric* už kitas aplinkybes, nei

tos, kuriomis kaltinamos SEHV ir *Magrini*. Galiausiai Komisija ginčijamo sprendimo 423 konstatuojamojoje dalyje be jokių išlygų nurodė, kad ji siekė *Schneider Electric*, SEHV ir *Magrini* pripažinti solidarai atsakingas už 1988 m. balandžio 15 d.–2000 m. gruodžio 13 d. laikotarpį.

- 252 Iš to matyti, kad, kadangi *Schneider Electric*, kaip patronuojanti bendrovė, ir SEHV bei *Magrini*, kaip dukterinės bendrovės, kartu sudarė įmonę *Schneider*, jos iš principo turi būti pripažintos atsakingos sumokėti vienodas baudos dalis, nebent būtų pripažinta sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių kurios nors iš bendrovių atžvilgiu. Akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju tokių aplinkybių nebuvo nustatyta nei *Schneider Electric*, nei SEHV ir *Magrini* atžvilgiu.
- 253 Atsakydama į Bendrojo Teismo raštu pateiktus klausimus Komisija taip pat nurodė, kad ji apribojo *Schneider Electric* ir jos buvusių dukterinių bendrovių solidarią atsakomybę reikalaujama sumokėti tik baudos dalį, atitinkančią padidinimą dėl pažeidimo trukmės, kad būtų išvengta situacijos, kai SEHV ir *Magrini*, į kurių apyvartą buvo atsižvelgta apskaičiuojant įmonės *VA Tech* ir įmonės *Schneider* pradinę baudą, turėtų du kartus mokėti pradinę baudą. Iš tikrųjų SEHV ir *Magrini* skirta bauda, t. y. 22 050 000 EUR, jau apėmė 9 000 000 EUR pradinę baudą, apskaičiuotą atsižvelgiant į, be kita ko, jų apyvartą. Taigi būtų neteisinga nurodyti joms solidarai sumokėti taip pat dar ir įmonės *Schneider* pradinę baudą, t. y. 3 600 000, apskaičiuotą remiantis ta pačia apyvarta.
- 254 Bendrasis Teismas mano, kad, kadangi ginčijamo sprendimo 2 straipsnis turi būti panaikintas tiek, kiek jis susijęs su SEHV ir *Magrini* skirtinos baudos apskaičiavimu, nereikia nagrinėti Komisijos argumentų reikšmingumo. Iš tikrųjų šie argumentai susiję su ginčijamame sprendime skirtomis baudomis, nustatytomis remiantis nuomone,

kad SEHV ir *Magrini* bauda turėjo būti apskaičiuojama pagal vieną pradinį baudos dydį už visą jų dalyvavimo kartelyje laikotarpį, neatsižvelgiant į tai, jog šios bendrovės iš pradžių priklausė vienai įmonei, o paskui kitai. Tuo tarpu Bendrojo Teismo pakeista bauda SEHV ir *Magrini* yra apskaičiuota atskirai vertinant laikotarpius, kuriais jos priklausė atitinkamai įmonei *Schneider* ir įmonei *VA Tech*. Tokiu būdu nėra skiriamos dvi pradinės baudos už tą patį laikotarpį.

²⁵⁵ Be to, pradinis baudos dydis yra tik skaičiavimo dėmuo, naudojamas algoritme, pagal kurį nustatoma pagrindinė bauda, taikoma įmonėms, tačiau nesantis atskiriama baudos dalis. Atvirkščiai, pagrindinė bauda yra nedaloma suma atskirų atitinkamą įmonę sudarančių bendrovių kolektyvinės atsakomybės atžvilgiu, todėl pradinė bauda solidarios atsakomybės atveju negali būti vertinama kitaip nei padidinimas dėl pažeidimo trukmės, skirtingai nuo dauginimo koeficientų, taikomų atsižvelgiant į sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes, kurie turi įtakos tik įmonių, kurių atžvilgiu nustatomos tokios aplinkybės, baudoms (žr. šio sprendimo 251 punktą).

²⁵⁶ Todėl SEHV, *Magrini* ir *Schneider Electric* turi solidariai sumokėti 8 100 000 EUR baudą, kuri joms skiriama už dalyvavimą kartelyje iki 2001 m. kovo 13 d., t. y. už laikotarpį, kada jos sudarė tą pačią įmonę.

²⁵⁷ Taigi SEHV ir *Magrini* skiriama bendra 18 450 000 EUR bauda.

B — *Dél Reyrolle, Siemens Österreich ir KEG skirtų baudų*

- 258 Bendrasis Teismas mano, kad reikia pakeisti ginčijamo sprendimo dalį, susijusią su *Siemens Österreich*, KEG ir *Reyrolle* skirtų baudų apskaičiavimu ir su jų bei kitų bendrovių, su kuriomis jų dalyvavimo kartelyje laikotarpiu jos sudarė įmonę Bendrijos konkurencijos teisės prasme, solidariai mokėtinų sumų nustatymu.
- 259 Kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 506 ir 507 konstatuojamųjų dalių, Komisija *Reyrolle* pripažino atsakinga už keturiolikos metų ir devynių mėnesių pažeidimo trukmę, o *Siemens Österreich* ir KEG – už ketverių metų ir keturių mėnesių pažeidimo trukmę.
- 260 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 72 punkto, ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas tiek, kiek Komisija jame konstatuoja ieškovių pažeidimą nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki birželio 30 d., jų pažeidimo trukmė turi būti sumažinta trimis mėnesiais, o tai reiškia, kad jis truko keturiolika metų ir šešis mėnesius *Reyrolle* ir ketverius metus ir vieną mėnesį *Siemens Österreich* ir KEG atveju.
- 261 Gairėse numatytas 10 % padidinimas už kiekvienus nepertraukiamus pažeidimo metus ir 5 % padidinimas už papildomą šešių mėnesių ar ilgesnį, tačiau trumpesnį nei vieni metai laikotarpį. Todėl *Reyrolle*, *Siemens Österreich* ir KEG pažeidimo sutrumpėjimas trimis mėnesiais neturi reikšmės joms pritaikytam pradinės baudos padidimui dėl trukmės. Taigi šis padidinimas išlieka nepakitęs ir yra 145 % *Reyrolle* atveju ir 40 % *Siemens Österreich* bei KEG atveju. Iš to darytina išvada, kad jų pagrindinė

bauda, kuri nenustačius nei lengvinančių, nei sunkinančių aplinkybių atitinka skirtingą baudą, išlieka nepakitusi ir yra atitinkamai 22 050 000 EUR ir 12 600 000 EUR.

²⁶² Atsižvelgiant į Komisijos ginčijamo sprendimo 468 konstatuojamojoje dalyje padarytas išvadas, į pažeidimo trukmės sumažinimą visoms ieškovėms trimis mėnesiais ir į šio sprendimo 243 punkte pateiktą SEHV ir *Magrini* baudos apskaičiavimą, iš *Reyrolle* skirtos 22 050 000 EUR baudos pirma 10 350 000 EUR dalis turi būti mokama solidariai su *Siemens Österreich*, KEG, SEHV ir *Magrini*. Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 244 punkte, šios solidarios bendraskolės šią 10 350 000 EUR sumą tarpusavyje pasidalija į penkias lygias dalis.

²⁶³ Be to, iš bendros 22 050 000 EUR *Reyrolle* skirtos baudos, antra 2 250 000 EUR dalis turi būti mokama solidariai su *Siemens Österreich* ir KEG. Remiantis šio sprendimo 158 ir 159 punktuose išdėstytais argumentais, šios solidarios bendraskolės minėtą sumą tarpusavyje pasidalija į tris lygias dalis.

²⁶⁴ Galiausiai iš bendros 22 050 000 EUR *Reyrolle* skirtos baudos ji asmeniškai sumoka 9 450 000 EUR.

²⁶⁵ Likusius reikalavimus dėl ginčijamo sprendimo pakeitimo reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ²⁶⁶ Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Bendrasis Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.
- ²⁶⁷ Kadangi byloje T-122/07 dalis reikalavimų buvo patenkinta, teisingai įvertinus šios bylos aplinkybes reikia nuspręsti, kad Komisija padengia dešimtadalį *Siemens Österreich* ir KEG bylinėjimosi išlaidų ir dešimtadalį savo bylinėjimosi išlaidų. *Siemens Österreich* ir KEG padengia devynis dešimtadalius savo ir devynis dešimtadalius Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.
- ²⁶⁸ Kadangi byloje T-123/07 dalis reikalavimų buvo patenkinta, teisingai įvertinus šios bylos aplinkybes reikia nuspręsti, kad Komisija padengia dešimtadalį *Reyrolle* bylinėjimosi išlaidų ir dešimtadalį savo bylinėjimosi išlaidų. *Reyrolle* padengia devynis dešimtadalius savo ir devynis dešimtadalius Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.
- ²⁶⁹ Kadangi byloje T-124/07 dalis reikalavimų buvo patenkinta, teisingai įvertinus šios bylos aplinkybes reikia nuspręsti, kad Komisija padengia penktadalį SEHV ir *Magrini* bylinėjimosi išlaidų ir penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų. SEHV ir *Magrini* padengia keturis penktadalius savo ir keturis penktadalius Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

1. Panaikinti 2007 m. sausio 24 d. Komisijos sprendimo C (2006) 6762 galutinis dėl procedūros pagal EB 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/E/38.899 – Skirstomieji įrenginiai su dujų izoliacija) 1 straipsnio m, p, q, r ir t punktus tiek, kiek Komisija juose konstatavo *Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, Siemens Transmission & Distribution Ltd, Siemens Transmission & Distribution SA* ir *Nuova Magrini Galileo SpA* pažeidimą nuo 2002 m. balandžio 1 d. iki birželio 30 dienos.
2. Panaikinti Sprendimo C (2006) 6762 galutinis 2 straipsnio j, k ir l punktus.
3. Už Sprendimo C (2006) 6762 galutinis 1 straipsnio m, p, q, r ir t punktuose konstatuotus pažeidimus skiriamos tokios baudos:

— *Siemens Transmission & Distribution SA* ir *Nuova Magrini Galileo* solidariai su *Schneider Electric SA*: 8 100 000 EUR,

- *Siemens Transmission & Distribution Ltd* solidariai su *Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, Siemens Transmission & Distribution SA* ir *Nuova Magrini Galileo*: 10 350 000 EUR,

- *Siemens Transmission & Distribution Ltd* solidariai su *Siemens AG Österreich* ir *VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG*: 2 250 000 EUR,

- *Siemens Transmission & Distribution Ltd*: 9 450 000 EUR.

4. Likusią ieškinių dalį atmesti.

5. Byloje T-122/07 Europos Komisija padengia dešimtadalį *Siemens AG Österreich* ir *VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG* bylinėjimosi išlaidų ir dešimtadalį savo bylinėjimosi išlaidų. *Siemens AG Österreich* ir *VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG* padengia devynis dešimtadalius savo ir devynis dešimtadalius Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.

6. Byloje T-123/07 Komisija padengia dešimtadalį *Siemens Transmission & Distribution Ltd* bylinėjimosi išlaidų ir dešimtadalį savo bylinėjimosi išlaidų. *Siemens Transmission & Distribution Ltd* padengia devynis dešimtadalius savo ir devynis dešimtadalius Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.

- 7. Byloje T-124/07 Komisija padengia penktadalį *Siemens Transmission & Distribution SA* ir *Nuova Magrini Galileo* bylinėjimosi išlaidų ir penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų. *Siemens Transmission & Distribution SA* ir *Nuova Magrini Galileo* padengia keturis penktadalius savo ir keturis penktadalius Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų.**

Pelikánová

Jürimäe

Soldevila Fragoso

Paskelbta 2011 m. kovo 3 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Ginčo aplinkybės	II - 809
I — Ieškovės ir <i>VA Tech</i> grupė	II - 809
II — Skirstomieji įrenginiai su dujų izoliacija ir ikiteisminė procedūra	II - 810
III — Ginčijamas sprendimas	II - 812
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 815
Dėl teisės	II - 818
I — Dėl prašymo panaikinti	II - 818
A — Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su EB 81 straipsnio, EEE susitari- mo 53 straipsnio 1 dalies ir su tam tikrų Reglamento Nr. 1/2003 nuostatų pažeidimu	II - 818
1. Dėl aptariamo pažeidimo įrodymų trūkumo	II - 819
a) Šalių argumentai	II - 819
b) Bendrojo Teismo vertinimas	II - 820
2. Dėl ieškinio pagrindo dalies, susijusios su klaidomis vertinant apta- riamo pažeidimo trukmę	II - 822
a) Dėl datos, kada ieškovės laikinai nustojo daryti pažeidimą	II - 823
Šalių argumentai	II - 823
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 824
	II - 899

b)	Dėl datos, kada <i>VA Tech</i> įmonė atnaujino dalyvavimą kartelyje .	II - 828
	Šalių argumentai.....	II - 828
	Bendrojo Teismo vertinimas.....	II - 829
c)	Dėl pažeidimo nutraukimo datos	II - 832
	Šalių argumentai.....	II - 832
	Bendrojo Teismo vertinimas.....	II - 832
3.	Dėl ieškinio pagrindo dalies, susijusios su senatimi, kalbant apie pažeidimo laikotarpį iki 1998 m. liepos 16 d.	II - 835
a)	Šalių argumentai.....	II - 835
b)	Bendrojo Teismo vertinimas.....	II - 836
4.	Dėl ieškinio pagrindo dalies susijusios su tuo, kad buvo skirtos per didelės baudos	II - 840
a)	Dėl pirmų keturių kaltinimų, susijusių iš esmės su Komisijos klaidingu įmonės sąvokos pagal Bendrijos konkurencijos teisę taikymu.....	II - 841
	Šalių argumentai.....	II - 841
	Bendrojo Teismo vertinimas.....	II - 847
—	Dėl bausmių ir sankcijų individualumo principo.....	II - 847
—	Dėl atskirų bendrovių, kurioms gali būti priskirtas įmonių, dalyvavusių kartelyje, elgesys ir dėl solidarios atsakomybės mokant baudas taisyklių taikymo	II - 853

— Dėl neatsižvelgimo į su <i>Reyrolle</i> , SEHV ir <i>Magrini</i> susijusias konkrečias aplinkybes taikant šioms bendrovėms įmonės VA <i>Tech</i> pradinę baudą	II - 864
— Dėl baudos padidinimo atsižvelgiant į pažeidimo trukmę ..	II - 868
— Dėl 10% apyvartos ribos	II - 870
b) Dėl penkto kaltinimo, susijusio su aplinkybe, kad Komisija neteisingai <i>Reyrolle</i> pripažino atsakinga kartu su jos patrunuojančia bendrove	II - 873
Šalių argumentai	II - 873
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 873
c) Dėl šešto kaltinimo, susijusio su <i>ne bis in idem</i> principo pažeidimu	II - 874
Šalių argumentai	II - 874
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 875
d) Dėl septinto kaltinimo, susijusio su baudos nesumažinimu	II - 877
Šalių argumentai	II - 877
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 878
— Dėl lengvinančių aplinkybių	II - 878
— Dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo	II - 881
B — Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su esminių procesinių reikalavimų nesilaikymu, o konkrečiai su ieškovių teisės apklausti kaltinimo liudytoją, išplaukiančios iš EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punkto, ir teisės į teisingą procesą pažeidimu	II - 884
Šalių argumentai	II - 884
Bendrojo Teismo vertinimas	II - 885

II — Dėl prašymų pakeisti ginčijamą sprendimą.....	II - 886
A — Dėl SEHV ir <i>Magrini</i> skirtų baudų.....	II - 887
B — Dėl <i>Reyrolle, Siemens Österreich</i> ir KEG skirtų baudų.....	II - 893
Dėl bylinėjimosi išlaidų.....	II - 895